

Chișinău, str. Kiev, 3 Republica Moldova
MD-2068, tel. (+373 22) 43 80 02,
tel./fax (+373 22) 43 80 02, e-mail: jrc@justice.md

Chisinau, Kiev 3, street, Republic of Moldova
MD-2068, tel. (+373 22) 43 80 02,
tel./fax (+373 22) 43 80 02, e-mail: jrc@justice.md

Dosarul nr.3-936/2022

Curtea Constituțională a Republicii Moldova
mun. Chișinău, str. Alexandru Lăpușneanu 28

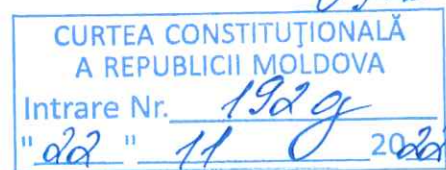
Judecătoria Chișinău (sediul Rîșcani), Judecător Vitalii Ciumac, în scopul asigurării examinării cauzei civile nr. 3-936/2022 intentate la cererea de chemare în judecată în contenciosul administrativ, depusă de *Veronica Savin împotriva Serviciului de Informații și Securitate al Republicii Moldova cu participarea tertului Consiliul pentru Prevenirea și Eliminarea Discriminării și Asigurarea Egalității privind contestarea actelor administrative și compensarea cheltuielilor de judecată*, Vă expediază sesizarea Curții Constituționale pe marginea cererii de ridicare a excepției de neconstituționalitate înaintată de avocatul Stanislav Bordian în interesele reclamantului .

Anexe: - copia încheierii din 12.09.2022 prin care s-a admis cererea privind sesizarea Curții Constituționale privind ridicarea excepției de neconstituționalitate pe 2 file;

- sesizarea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate, pe 36 file;
- copia mandatului avocatului Bordian Stanislav pe 1 filă;
- copia cererii de chemare în judecată, pe 19 file.

Judecătorul Judecătoriei Chișinău
(sediul Rîșcani)

Vitalii Ciumac

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ A REPUBLICII MOLDOVA

str. Alexandru Lăpușneanu nr. 28,
Chișinău MD 2004,
Republica Moldova

SESIZARE

PRIVIND EXCEPȚIA DE NECONSTITUȚIONALITATE
prezentată în conformitate cu cerințele art.135 alin.(1) lit. a) și g) din Constituția RM

I. AUTORUL SESIZĂRII

Avocatul Bordian Stanislav, reprezentant al reclamantei Savin Veronica în cadrul procesului în contencios administrativ, aflat pe rolul Judecătoriei Chișinău, sediul Rîscani.

II. OBIECTUL SESIZĂRII:

Prezenta sesizare are ca obiect de examinare verificarea constituționalității prevederilor art. 27 alin. (1) lit. c) și i) al Legii nr. 170 din 19.07.2007 privind statutul ofițerului de informații și securitate (*Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, 02.11.2007, nr.171–174, art. 667) și pct. 12) subpct. 2 din Hotărârea Guvernului nr. 253 din 20.04.2012 cu privire la aprobarea Regulamentului cu privire la unele reglementări ce țin de asigurarea financiară a ofițerilor de informații și securitate (*Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, 04.05.2012, nr.85–87, art. 295), în sensul corespunderii acestora cu prevederile art. 16, 18, 20, 21, 23, 24, 43, 47, 50, 53 și 54 din Constituția Republicii Moldova.

III. CIRCUMSTANȚELE CAUZEI EXAMINATE DE CĂTRE INSTANȚA DE JUDECATĂ:

1. La 23.03.2022, Savin Veronica a făcut cunoștință cu Ordinul Directorului Serviciului de Informații și Securitate nr. 305ps din 22.03.2022. Potrivit actului, dna Savin Veronica, locotenent-colonel al SIS, aflată la dispoziție în temeiul art. 27 alin. (1) lit. i) din Legea nr. 170-XVI din 19 iulie 2007, se trece la dispoziție în temeiul art. 27 alin. (1) lit. c) din Legea nr. 170-XVI din 19 iulie 2007, cu începere de pe 23 martie 2022.

Totodată, în conformitate cu prevederile pct. 12 subpct. 2) din Regulamentul cu privire la unele reglementări ce țin de asigurare financiară a ofițerilor de informații și securitate, aprobat prin Hotărârea de Guvern nr. 253/2012, acesteia i-a fost întreruptă achitarea salariului pînă la soluționarea definitivă a cauzei penale.

La 23.03.2022, Savin Veronica a înaintat cerere prealabilă prin care a solicitat anularea Ordinului menționat supra. Suplimentar, a solicitat inițierea unei cercetări de serviciu pentru a constata că cauza penală nr. 2020010972 a fost pornită de membrii familiei Hlopețchi în scop de intimidare, hîrțuire, discreditare pentru activitatea de serviciu desfășurată, inclusiv în cauza în contencios administrativ Hlopețchi I.P. versus SIS, IGP.

Rezultatele anchetei urmau să convingă conducerea SIS că au fost aplicate greșit prevederile art. 27 alin. (1) lit. c) din Legea nr. 170/2007 privind statutul ofițerului de informații și securitate, și că Savin Veronica de fapt urma să beneficieze de protecție și asistență juridică în temeiul art. 63 alin. (2) din aceeași lege.

Prin scrisoarea nr. 20-S-208/22 din 30.03.2022, semnă de șeful Aparatului directorului SIS, cerințele ofițerului Savin Veronica au fost respinse integral. Adicional s-a menționat că, [...art. 27 alin. (1) lit. c) al Legii nr. 170 din 19.07.2007 privind statutul ofițerului de informații și securitate reglementează trecerea la dispoziție și prevede că, trecerea la dispoziție a ofițerului de informații, cu eliberarea lui din funcție și menținerea în serviciu, se efectuează în următoarele cazuri și termene: c) pornirea urmăririi penale în privința sa – pînă la soluționarea definitivă a cauzei penale.

Concomitent, conducerea SIS a menționat că trecerea la dispoziție presupune eliberarea din funcție a ofițerului de informații, **menținerea în serviciul special și a garanțiilor conferite acestui statut.**

Tot aici, Serviciul a menționat că art. 12 din Legea nr. 170/2007, ofițerul de informații și securitate încheie contract de îndeplinire a serviciului, dar nu contract individual de muncă, de aceea instituția suspendării nu este aplicabilă în cazul ofițerilor de informații și securitate.

De asemenea, instituția a elucidat că trecerea la dispoziție nu stă la discreția Serviciului de Informații și Securitate, ci este expres și clar stabilită la art. 27 alin. (1) lit. c) din Legea nr. 170/2007 privind statutul

ofițerului de informații și securitate, și nu permite permite derogarea sau neaplicarea acesteia. Corespunzător din moment ce ofițerul de informații are statut de bănuțit, invinuit, inculpat într-o cauză penală, de-jure acesta urmează a fi trecut la dispoziție până la soluționarea cauzei penale.

Adițional a menționat că principiul prezumției nevinovăției nu este încălcat în acest sens, or procesul penal are ca scop protejarea persoanei, societății și statului de infracțiuni, precum și protejarea persoanei și societății de faptele ilegale ale persoanelor cu funcții de răspundere în activitatea lor legată de cercetarea infracțiunilor presupuse sau săvârșite, astfel ca orice persoană care o săvârșit o infracțiune să fie pedepsită potrivit vinovăției sale și nici o persoană nevinovată să nu fie trasă la răspundere penală și condamnată.

Astfel, restabilirea ofițerului de informații în drepturi salariale este stabilită de Regulamentul privind unele reglementări ce țin de asigurarea finanțării a ofițerilor de informații și securitate, aprobat prin Hotărîrea de Guvern nr. 253 din 20.04.2012.

Pct.12 alin.(2) din Regulament denotă că, în cazul pronunțării sentinței de achitare sau încetării procesului penal pe motive de reabilitare, ofițerii de informații și securitate au dreptul la compensarea salariului neplătit, în conformitate cu prevederile Legii nr.1545 din 25 februarie 1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești].

Prin această scrisoare, Serviciul a refuzat restabilirea în funcție a ofițerului aflat sub urmărire penală.

La 14.04.2022, actul individual defavorabil emis de Serviciul de Informații și Securitate în privința ofițerului Savin Veronica a fost contestat în instanța de judecată de contencios administrativ.

La 05.09.2022, avocatul Astafiev Valeri a înaintat în interesul reclamantei Savin Veronica cerere privind concretizarea și modificarea pretențiilor. În motivarea acesteia, s-a elucidat că la 02.06.2022 prin Ordonanța procurorului din Procuratura Ialoveni, Marcel Tumuruc s-a dispus scoaterea de sub urmărire penală în cauza nr. 2020010972 a bănuitei Savin Veronica, pe motivul lipsei în acțiunile acesteia a elementelor infracțiunii prevăzute la art. 310 alin. (1) Cod penal.

La 24.06.2022, Savin Veronica a înaintat o cerere către directorul Serviciului de Informații și Securitate, Alexandru Musteață cu solicitarea repunerii ei în funcție din motivele expuse supra.

La 29.06.2022, prin Ordinul Directorului Serviciului de Informații și Securitate, Alexandru Musteață nr. 706-ps, Savin Veronica aflată la dispoziție în temeiul art. 27 alin. (1) lit. c) din Legea nr. 170/2007 privind statutul ofițerului de informații și securitate se trece la dispoziție în temeiul art. 27 alin. (1) lit. c) din Legea nr. 170/2007, cu începere de pe "29" iunie 2022.

Prin urmare, reieșind din faptul că reclamanta parțial a fost repusă în unele drepturi, în conformitate cu prevederile art. 195 Cod administrativ și art. 60 alin.(21) Cod procedură civilă, s-a solicitat instanței admiterea cererii de concretizare a pretențiilor după cum urmează: "Declararea/constatarea Ordinului Directorului Serviciului de Informații și Securitate Alexandru Esaulenco, nr. 305ps din 22.03.2022 cu privire la eliberarea ofițerului Savin Veronica din funcția deținută și trecerea repetată a acesteia la dispoziție, deja, în temeiul art. 27 alin. (1) lit.c) din Legea nr. 170 din 19.07.2007, ca fiind unul ilegal, abuziv și neîntemeiat".

Prin prezenta cerere, reclamanta se prevalează de dreptul său de a ridica excepția de neconstituționalitate.

IV. EXPUNEREA PRETINSEI SAU A PRETINSELOR ÎNCĂLCĂRI ALE CONSTITUȚIEI, PRECUM ȘI A ARGUMENTELOR ADUSE ÎN SPRIJINUL ACESTOR AFIRMAȚII

Expunerea faptelor:

- Art. 27 alin. (1) lit. c) din Legea nr. 170 din 19.07.2007 privind statutul ofițerului de informații și securitate: *”Trecerea la dispoziție a ofițerului de informații, cu eliberarea lui din funcție și menținerea în serviciu, se efectuează în cazul: pornirii urmăririi penale în privința sa – până la soluționarea definitivă a cauzei penale”;*
- Art. 27 alin. (1) lit. i) din Legea nr. 170 din 19.07.2007 privind statutul ofițerului de informații și securitate: *”Trecerea la dispoziție a ofițerului de informații, cu eliberarea lui din funcție și menținerea în serviciu, se efectuează în: în alte cazuri de eliberare din funcție, la decizia directorului Serviciului – pe cel mult 4 luni, perioadă în care urmează numirea în o altă funcție, detașarea sau eliberarea din serviciu, în modul stabilit”;*
- Pct.12 subpct. 2) din Hotărârea Guvernului nr. 253 din 20.04.2012 cu privire la aprobarea Regulamentului cu privire la unele reglementări ce țin de asigurarea financiară a ofițerilor de informații:
”în temeiul lit. c), achitarea salariului se întrerupe până la soluționarea definitivă a cauzei/cauzelor penale. În cazul pronunțării sentinței de achitare sau încetării procesului penal pe motive de reabilitare, ofițerii de informații și securitate au dreptul la compensarea salariului neplătit, în conformitate cu prevederile Legii nr. 1545 din 25 februarie 1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești”.

Considerăm că normele legislative și normative indicate supra sunt neconstituționale, ambigue și contradictorii.

Complimentar nu corespund exigențelor de claritate și previzibilitate și intră în contradicție cu alte acte normative, ca urmare fiind încălcate reclamantei dreptul la: viață și integritate psihică, la un trai decent, la asistență și protecție socială, la egalitate și nediscriminare, la apărare, la prezumția nevinovăției, la muncă (art. 16, 21, 24, 26, 27, 28, 39, 43, 47, 49, 50, 54 din Constituția Republicii Moldova) și (art. 1, 2, 3, 6, 13, 14 din Convenția Europeană pentru Drepturile Omului).

LEGISLAȚIA PERTINENTĂ:

PREVEDERILE RELEVANTE ALE CONSTITUȚIEI (MONITORUL OFICIAL AL REPUBLICII MOLDOVA DIN 29.07.1994, NR. 1) SUNT URMĂTOARELE:

Articolul 1

Statul Republica Moldova

”[...] (3) Republica Moldova este un stat de drept democratic, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile lui, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme și sunt garantate”.

Articolul 4

Drepturile și libertățile omului

”(1) Dispozițiile constituționale privind drepturile și libertățile omului se interpretează și se aplică în concordanță cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, cu pactele și cu celelalte tratate la care Republica Moldova este parte.

(2) Dacă există neconcordanțe între pactele și tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte și legile ei interne, prioritate au reglementările internaționale”.

Articolul 16

Egalitatea

”(1) Respectarea și ocrotirea persoanei constituie o îndatorire primordială a statului.

(2) Toți cetățenii Republicii Moldova sunt egali în fața legii și a autorităților publice, fără deosebire de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenență politică, avere sau de origine socială”.

Articolul 20

Accesul liber la justiție

”(1) Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.

(2) Nici o lege nu poate îngrădi accesul la justiție”.

Articolul 21

Prezumția nevinovăției

”Orice persoană acuzată de un delict este prezumată nevinovată pînă cînd vinovăția sa va fi dovedită în mod legal, în cursul unui proces judiciar public, în cadrul căruia i s-au asigurat toate garanțiile necesare apărării sale”.

Articolul 24

Dreptul la viață și la integritate fizică și psihică

”(1) Statul garantează fiecărui om dreptul la viață și la integritate fizică și psihică.

(2) Nimeni nu va fi supus la torturi, nici la pedepse sau tratamente crude, inumane ori degradante”.

Articolul 26

Dreptul la apărare

”(1) Dreptul la apărare este garantat.

(2) Fiecare om are dreptul să reacționeze independent, prin mijloace legitime, la încălcarea drepturilor și libertăților sale.

[...] (4) Amestecul în activitatea persoanelor care exercită apărarea în limitele prevăzute se pedepsește prin lege”.

Articolul 28

Viața intimă, familială și privată

”Statul respectă și ocrotește viața intimă, familială și privată”.

Articolul 43

Dreptul la muncă și la protecția muncii

”(1) Orice persoană are dreptul la muncă, la libera alegere a muncii, la condiții echitabile și satisfăcătoare de muncă, precum și la protecția împotriva șomajului”.

Articolul 47

Dreptul la asistență și protecție socială

”(1) Statul este obligat să ia măsuri pentru ca orice om să aibă un nivel de trai decent, care să-i asigure sănătatea și bunăstarea, lui și familiei lui, cuprinzînd hrana, îmbrăcăminte, locuința, îngrijirea medicală, precum și serviciile sociale necesare.

(2) Cetățenii au dreptul la asigurare în caz de: șomaj, boală, invaliditate, văduvie, bătrînețe sau în celelalte cazuri de pierdere a mijloacelor de subzistență, în urma unor împrejurări independente de voința lor”.

Articolul 49

Protecția familiei și a copiilor orfani

”[...] (2) Statul ocrotește maternitatea, copiii și tinerii, stimulînd dezvoltarea instituțiilor necesare”.

Articolul 50

Ocotirea mamei, copiilor și a tinerilor

”(1) Mama și copilul au dreptul la ajutor și ocrotire specială. Toți copiii, inclusiv cei născuți în afara căsătoriei, se bucură de aceeași ocrotire socială.

(2) Copiii și tinerii se bucură de un regim special de asistență în realizarea drepturilor lor.

(3) Statul acordă alocațiile necesare pentru copii și ajutoare pentru îngrijirea copiilor bolnavi ori cu dizabilități. Alte forme de asistență socială pentru copii și tineri se stabilesc prin lege.

(4) Exploatarea minorilor, folosirea lor în activități care le-ar dăuna sănătății, moralității sau care le-ar pune în primejdie viața ori dezvoltarea normală sunt interzise”.

Articolul 54

Restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți

”(1) În Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului.

(2) Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrângeri decât celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sunt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției.

(3) Prevederile alineatului (2) nu admit restrângerea drepturilor proclamate în articolele 20-24.

(4) Restrângerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății”.

Articolul 56

Devotamentul față de țară

”(1) Devotamentul față de țară este sacru.

(2) Cetățenii cărora le sunt încredințate funcții publice, precum și militarii, răspund de îndeplinirea cu credință a obligațiilor ce le revin și, în cazurile prevăzute de lege, depun jurământul cerut de ea”.

Articolul 57

Apărarea Patriei

”(1) Apărarea Patriei este un drept și o datorie sfântă a fiecărui cetățean.

(2) Serviciul militar este satisfăcut în cadrul forțelor militare, destinate apărării naționale, pazei frontierei și menținerii ordinii publice, în condițiile legii”.

PREVEDERILE RELEVANTE ALE DECLARAȚIEI UNIVERSALE A DREPTURILOR OMULUI (ADOPTATĂ LA 10 DECEMBRIE 1948, LA NEW YORK, LA CARE REPUBLICA MOLDOVA A ADERAT PRIN HOTĂRÂREA PARLAMENTULUI NR. 217-XII DIN 28 IULIE 1990) SUNT URMĂTOARELE:

Articolul 1

”Toate ființele umane se nasc libere și egale în demnitate și în drepturi. Ele sunt înzestrate cu rațiune și conștiință și trebuie să se comporte unii față de altele în spiritul fraternității”.

Articolul 2

”Fiecare om se poate prevala de toate drepturile și libertățile proclamate în prezenta Declarație fără nici un fel de deosebire ca, de pildă, deosebirea de rasă, culoare, sex, limbă, religie, opinie politică sau orice altă opinie, de origine națională sau socială, avere, naștere sau orice alte împrejurări. În afară de aceasta, nu se va face nici o deosebire după statutul politic, juridic sau internațional al țării sau al teritoriului de care ține o persoană, fie că această țară sau teritoriu sunt independente, sub tutelă, neautonome sau supuse vreunei alte limitări a suveranității”.

Articolul 3

”Orice ființă umană are dreptul la viață, la libertate și la securitatea persoanei sale”.

Articolul 5

”Nimeni nu va fi supus torturi, nici la pedepse sau tratamente crude, inumane sau degradante”.

Articolul 7

”Toți oamenii sunt egali în fața legii și au, fără nici o deosebire, dreptul la o egală protecție a legii. Toți oamenii au dreptul la o protecție egală împotriva oricărei discriminări care ar viola prezenta Declarație și împotriva oricărei provocări la o asemenea discriminare”.

Articolul 11

”(1) Orice persoană acuzată de comiterea unui act cu caracter penal are dreptul să fie presupusă nevinovată pînă cînd vinovăția sa va fi stabilită în mod legal în cursul unui proces public în care i-au fost asigurate toate garanțiile necesare apărării sale”.

Articolul 12

”Nimeni nu va fi supus la imixtiuni arbitrare în viața sa personală, în familia sa, în domiciliul lui sau în corespondența sa, nici la atingeri aduse onoarei și reputației sale. Orice persoană are dreptul la protecția legii împotriva unor asemenea imixtiuni sau atingeri”.

Articolul 23

”(1) Orice persoană are dreptul la muncă, la libera alegere a muncii sale, la condiții echitabile și satisfăcătoare de muncă, precum și la ocrotirea împotriva șomajului.

(3) Orice om care muncește are dreptul la o retribuire echitabilă și satisfăcătoare care să-i asigure atît lui, cît și familiei sale, o existență conformă cu demnitatea umană și completată, la nevoie, prin alte mijloace de protecție socială”.

Articolul 25

”(1) Orice om are dreptul la un nivel de trai care să-i asigure sănătatea și bunăstarea lui și familiei sale, cuprinzînd hrana, îmbrăcăminte, locuința, îngrijirea medicală, precum și serviciile sociale necesare; el are dreptul la asigurare în caz de șomaj, boală, invaliditate, văduvie, bătrînețe sau în celelalte cazuri de pierdere a mijloacelor de subzistență, în urma unor împrejurări independente de voința sa.

(2) Mama și copilul au dreptul la ajutor și ocrotire deosebite. Toți copiii, fie că sunt născuți în cadrul căsătoriei sau în afara acesteia, se bucură aceeași protecție socială”.

Articolul 30

”Nici o dispoziție a prezentei Declarații nu poate fi interpretată ca implicînd pentru vreun stat, grupare sau persoană dreptul de a se deda la vreo activitate sau de a săvîrși vreun act îndreptat spre desființarea unor drepturi sau libertăți enunțate în prezenta Declarație”.

PREVEDERILE RELEVANTE ALE CONVENȚIEI EUROPENE PENTRU APĂRAREA DREPTURILOR OMULUI ȘI A LIBERTĂȚILOR FUNDAMENTALE (ÎNCHEIATĂ LA ROMA La 4 NOIEMBRIE 1950 ȘI RATIFICATĂ DE REPUBLICA MOLDOVA PRIN HOTĂRÂREA PARLAMENTULUI NR. 1298-XIII DIN 24 IULIE 1997) SUNT URMĂTOARELE:

ARTICOLUL 1

Obligația de a respecta drepturile omului

”Înaltele Părți Contractante recunosc oricărei persoane aflate sub jurisdicția lor drepturile și libertățile definite în Titlul I al prezentei Convenții”.

ARTICOLUL 2

Dreptul la viață

”(1) Dreptul la viață al oricărei persoane este protejat prin lege. Moartea nu poate fi cauzată cuiva în mod intenționat, decât în executarea unei sentințe capitale pronunțate de un tribunal când infracțiunea este sancționată cu această pedeapsă prin lege.

(2) Moartea nu este considerată ca fiind cauzată prin încălcarea acestui articol în cazurile în care aceasta ar rezulta dintr-o recurgere absolut necesară la forță :

- a. pentru a asigura apărarea oricărei persoane împotriva violenței ilegale;
- b. pentru a efectua o arestare legală sau a împiedica evadarea unei persoane legal deținute;
- c. pentru a reprima, conform legii, tulburări violente sau o insurecție”.

ARTICOLUL 3

Interzicerea torturii

”Nimeni nu poate fi supus torturii, nici pedepselor sau tratamentelor inumane ori degradante”.

ARTICOLUL 6

Dreptul la un proces echitabil

”(1) Orice persoană are dreptul la judecarea cauzei sale în mod echitabil, în mod public și în termen rezonabil, de către o instanță independentă și imparțială, instituită de lege, care va hotărî fie asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil, fie asupra temeiniciei oricărei acuzații în materie penală îndreptate împotriva sa. Hotărârea trebuie să fie pronunțată în mod public, dar accesul în sala de ședință poate fi interzis presei și publicului pe întreaga durată a procesului sau a unei părți a acestuia, în interesul moralității, al ordinii publice ori al securității naționale într-o societate democratică, atunci când interesele minorilor sau protecția vieții private a părților la proces o impun, sau în măsura considerată absolut necesară de către instanță când, în împrejurări speciale, publicitatea ar fi de natură să aducă atingere intereselor justiției.

(2) Orice persoană acuzată de o infracțiune este prezumată nevinovată până ce vinovăția sa va fi legal stabilită”.

ARTICOLUL 8

Dreptul la respectarea vieții private și familiale

”(1) Orice persoană are dreptul la respectarea vieții sale private și de familie, a domiciliului său și a corespondenței sale.

(2) Nu este admis amestecul unei autorități publice în executarea acestui drept decât în măsura în care acest amestec este prevăzut de lege și dacă constituie o măsură care, într-o societate democratică, este necesară pentru securitatea națională, siguranța publică, bunăstarea economică a țării, apărarea ordinii și **prevenirea faptelor penale**, protejarea sănătății sau a moralei, ori protejarea drepturilor și libertăților altora”.

ARTICOLUL 13

Dreptul la un remediu efectiv

”Orice persoană, ale cărei drepturi și libertăți recunoscute de prezenta Convenție au fost încălcate, are dreptul de a se adresa efectiv unei instanțe naționale, chiar și atunci când încălcarea s-ar datora unor persoane care au acționat în exercitarea atribuțiilor lor oficiale”.

ARTICOLUL 14

Interzicerea discriminării

”Exercitarea drepturilor și libertăților recunoscute de prezenta Convenție trebuie să fie asigurată fără nicio deosebire bazată, în special, pe sex, rasă, culoare, limbă, religie, opinii politice sau orice alte opinii, origine națională sau socială, apartenență la o minoritate națională, avere, naștere sau orice altă situație”.

ARTICOLUL 15

Derogarea în caz de stare de urgență

”(1) În caz de război sau de alt pericol public ce amenință viața națiunii, orice Înalță Parte Contractantă poate lua măsuri care derogă de la obligațiile prevăzute de prezenta Convenție, în măsura strictă în care situația o impune și cu condiția ca aceste măsuri să nu fie în contradicție cu alte obligații care decurg din dreptul internațional”.

ARTICOLUL 17

Interzicerea abuzului de drept

”Nici o dispoziție din prezenta Convenție nu poate fi interpretată ca autorizând unui stat, unui grup sau unui individ, un drept oarecare de a desfășura o activitate sau de a îndeplini un act ce urmărește distrugerea drepturilor sau libertăților recunoscute de prezenta Convenție, sau de a aduce limitări acestor drepturi și libertăți, decât cele prevăzute de această Convenție”.

ARTICOLUL 18

Limitarea folosirilor restrângerilor drepturilor

”Restricțiile care, în termenii prezentei Convenții, sunt aduse respectivelor drepturi și libertăți, nu pot fi aplicate decât în scopul pentru care ele au fost prevăzute”.

PROTOCOLUL nr. 12

la Convenția pentru apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților fundamentale

ARTICOLUL 1

Interzicerea generală a discriminării

”(1) Exercițarea oricărui drept prevăzut de lege trebuie să fie asigurată fără nicio discriminare bazată, în special, pe sex, pe rasă, culoare, limbă, religie, opinii politice sau orice alte opinii, origine națională sau socială, apartenența la o minoritate națională, avere, naștere sau oricare altă situație”.

PACTUL INTERNAȚIONAL CU PRIVIRE LA DREPTURILE ECONOMICE, SOCIALE ȘI CULTURALE (ADOPTAT LA 16 DECEMBRIE 1966, LA NEW YORK ȘI RATIFICAT DE REPUBLICA MOLDOVA LA 28 IULIE 1990, PRIN HOTĂRÂREA PARLAMENTULUI NR. 217-XII) SUNT URMĂTOARELE:

ARTICOLUL 3

”Statele părți la prezentul Pact se angajează să asigure dreptul egal pe care îl au bărbatul și femeia de a beneficia de toate drepturile economice, sociale și culturale care sunt enumerate în prezentul Pact”.

ARTICOLUL 6

”(1) Statele părți la prezentul Pact recunosc dreptul la muncă ce cuprinde dreptul pe care îl are orice persoană de a obține posibilitatea să-și câștige existența printr-o muncă liber aleasă sau acceptată și vor lua măsuri potrivite pentru garantarea acestui drept.

(2) Măsurile pe care fiecare stat parte la prezentul Pact le va lua spre a asigura deplina exercitare a acestui drept trebuie să includă orientarea și pregătirea tehnică și profesională, elaborarea de programe, de măsuri și de tehnici potrivite pentru a asigura o dezvoltare economică, socială și culturală constantă și o deplină întrebuițare productivă a brațelor de muncă în condiții care garantează indivizilor folosința libertăților politice și economice fundamentale”.

ARTICOLUL 7

”Statele părți la prezentul Pact recunosc dreptul pe care îl are orice persoană de a se bucura de condiții ele muncă juste și prielnice, care să asigure îndeosebi:

a) remunerația care să producă tuturor muncitorilor cel puțin:

(i) un salariu echitabil și o remunerație egală pentru o muncă de valoare egală, fără nici o distincție; în special femeile trebuie să aibă garanția că condițiile de muncă ce li se acordă nu sunt inferioare aceluia de care beneficiază bărbații și să primească aceeași remunerație cu ei pentru aceeași muncă;

(ii) o existență decentă pentru ei și familia lor, în conformitate cu dispozițiile prezentului Pact”.

ARTICOLUL 9

”Statele părți la prezentul Pact recunosc dreptul pe care îl are orice persoană la securitatea socială, inclusiv asigurări sociale”.

ARTICOLUL 11

”(1) Statele părți la prezentul Pact, recunoscând dreptul oricărei persoane la un nivel ele trai suficient pentru ea însăși și familia sa, inclusiv hrană, îmbrăcăminte și locuință suficiente, precum și la o îmbunătățire continuă a condițiilor sale de existență. Statele părți vor lua măsuri potrivite pentru a asigura realizarea acestui drept și recunosc în acest scop importanța esențială a unei cooperări internaționale liber consimțite”.

ARTICOLUL 12

”(1) Statele părți la prezentul Pact recunosc dreptul pe care îl are orice persoană de a se bucura de cea mai bună sănătate fizică și mintală pe care o poate atinge”.

PREVEDERI RELEVANTE ALE LEGII NR. 170 DIN 19 IULIE 2007 PRIVIND STATUTUL OFIȚERULUI DE INFORMAȚII ȘI SECURITATE CU MODIFICĂRILE ȘI COMPLETĂRILE ULTERIOARE (PUBLICATĂ ÎN MONITORUL OFICIAL LA 02 NOIEMBRIE 2007, NR.171-174), SUNT URMĂTOARELE:

ARTICOLUL 1

Obiectul Reglementării

”(1) Prezenta lege reglementează statutul juridic al ofițerului de informații și securitate din Serviciul de Informații și Securitate al Republicii Moldova (denumit în continuare ofițer de informații), stabilește modul de îndeplinire a serviciului special prin contract în funcția de ofițer de informații, regimul disciplinar, drepturile, obligațiile, interdicțiile, protecția și răspunderea lui.

(2) În sensul prezentei legi, ofițer de informații este persoana angajată în bază de contract în Serviciul de Informații și Securitate al Republicii Moldova (denumit în continuare Serviciu) care desfășoară, în condițiile legii, activitate specializată în vederea exercitării atribuțiilor Serviciului, efectuează asigurarea logistică și juridică a acestei activități, selecția, formarea, specializarea și perfecționarea ofițerilor de informații”.

ARTICOLUL 4

Statutul ofițerului de informații

”(1) Statutul ofițerului de informații reprezintă o totalitate a drepturilor și libertăților garantate de stat, precum și a obligațiilor și responsabilităților cetățeanului angajat în funcția de ofițer de informații.

(2) Ofițerul de informații aflat în exercițiul funcției este reprezentantul autorității publice și se află sub protecția legilor Republicii Moldova.

(3) Ofițerul de informații are un statut special, conferit de prezenta lege. Acțiunea legilor care reglementează statutul funcționarului public se extinde asupra ofițerului de informații doar în partea nereglementată de prezenta lege.

(4) În raport cu atribuțiile funcționale și cu misiunile încredințate, ofițerul de informații desfășoară și activități cu caracter militar – pregătirea de mobilizare și mobilizarea, asigurarea operațiilor de apărare a țării la declararea stării de asediu sau de război și altele”.

ARTICOLUL 5

Principiile statutului ofițerului de informații

”Statutul ofițerului de informații se bazează pe următoarele principii:

- a) **legalitate;**
- b) **reglementarea exclusiv prin lege a restrîngerii exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți ale persoanei care are statut de ofițer de informații;**
- c) **egalitatea în fața legii a ofițerilor de informații, indiferent de grad și funcție;**
- d) **asigurarea, în condițiile legii, a stabilității și continuității în activitatea ofițerului de informații;**
- e) **protecția de stat a ofițerului de informații și a membrilor lui de familie”.**

ARTICOLUL 6

Principiile și criteriile de bază în activitatea ofițerului de informații

Principiile și criteriile de bază în activitatea ofițerului de informații

”(1) Ofițerul de informații își subordonează conduita profesională exclusiv apărării și promovării valorilor și intereselor naționale ale Republicii Moldova.

(2) Atașamentul necondiționat față de principiile și normele constituționale, devotamentul față de Republica Moldova, competența, probitatea și eficiența profesională constituie criteriile de bază pentru selecția, promovarea și menținerea în activitate a ofițerului de informații”.

ARTICOLUL 13

Jurământul

La angajare în Serviciu, ofițerul de informații depune următorul jurământ:

„Eu, (prenumele și numele), conștient de drepturile și obligațiile ce-mi revin în calitatea de ofițer de informații, jur să fiu devotat Patriei mele Republica Moldova, să respect Constituția și legile țării, să apăr și să promovez valorile și interesele naționale ale Republicii Moldova, să apăr securitatea națională, onoarea și prestigiul Serviciului de Informații și Securitate, drepturile și libertățile fundamentale ale omului, să păstrez cu strictețe secretul activității și misiunilor încredințate”.

ARTICOLUL 25

Exercițiul funcției

”Se consideră exercițiu al funcției:

[...]

- h) **apărarea vieții, sănătății, onoarei și demnității persoanei”**

ARTICOLUL 27

Trecerea la dispoziție

”(1) Trecerea la dispoziție a ofițerului de informații, cu eliberarea lui din funcție și menținerea în serviciu, se efectuează în următoarele cazuri și termene:[...]

- c) **pornire a urmăririi penale în privința sa – pînă la soluționarea definitivă a cauzei penale;**

[...] i) **în alte cazuri de eliberare din funcție, la decizia directorului Serviciului – pe cel mult 4 luni, perioadă în care urmează numirea în o altă funcție, detașarea sau eliberarea din serviciu, în modul stabilit.**

- (2) **În perioada aflării la dispoziție, calitatea de ofițer de informații se menține.**

(3) **Dacă în perioada aflării la dispoziție a survenit unul din cazurile prevăzute la art.36 alin.(1), ofițerul de informații este eliberat din serviciu în condițiile prezentei legi.**

(4) **În perioada aflării la dispoziție în conformitate cu alin.(1) lit. d) și i) nu se include concediul de odihnă și concediul medical.**

(5) **În ordinul de trecere la dispoziție în conformitate cu alin.(1) lit. b), d) și i), ofițerului de informații i se pot stabili, după caz, atribuții și sarcini de serviciu special”.**

ARTICOLUL 28

Înlăturarea provizorie de la îndeplinirea obligațiilor de serviciu

”În cazul săvârșirii unei abateri disciplinare grave, la decizia directorului Serviciului, pe perioada cercetării de serviciu, ofițerul de informații poate fi înlăturat provizoriu de la îndeplinirea obligațiilor de serviciu, fără a fi eliberat din funcție, dacă se constată că îndeplinirea acestor obligații poate influența desfășurarea cercetării de serviciu sau că fapta imputată este incompatibilă cu statutul de ofițer de informații”.

ARTICOLUL 39

Obligații

”(1) Ofițerul de informații are următoarele obligații:

- a) să respecte Constituția și legile Republicii Moldova, drepturile și libertățile fundamentale ale omului;
- b) să acționeze cu competență, responsabilitate și devotament pentru asigurarea securității naționale, apărarea suveranității, independenței și integrității teritoriale a țării, pentru protejarea și promovarea valorilor și intereselor naționale ale Republicii Moldova, chiar în condițiile unei amenințări pentru viața, sănătatea și proprietatea sa;
- c) să respecte jurământul depus și normele deontologice ale ofițerului de informații;
- d) să îndeplinească în bune condiții atribuțiile funcției;
- e) să fie disciplinat și vigilent, să manifeste inițiativă și perseverență;
- f) să respecte principiile, normele și regulile specifice activității Serviciului;
- g) să asigure protecția secretului de stat și altor informații cu accesibilitate limitată, a surselor de obținere a acestora, să păstreze secretul activității desfășurate;
- h) să-și perfecționeze în permanență pregătirea profesională;
- i) să depună declarație cu privire la venituri și proprietate, în modul și în condițiile prevăzute de lege;
- j) să declare orice donație, directă sau indirectă, primită în legătură cu exercitarea funcției;
- j¹) să respecte prevederile art. 7 alin. (2) din Legea nr. 325 din 23 decembrie 2013 privind evaluarea integrității instituționale;
- k) să cunoască și să întrețină în stare regulamentară tehnica și armamentul din dotare, să păstreze și să administreze eficient patrimoniul încredințat.

(2) Ofițerul de informații este obligat să execute ordinele și dispozițiile șefilor superiori, cu excepția cazului în care consideră că ordinul sau dispoziția sunt ilegale. În acest caz, ofițerul de informații prezintă în scris un raport motivat. El este obligat să execute un ordin repetat scris, dar nu poartă răspundere de consecințele executării, cu excepția cazurilor când comite o infracțiune. Răspunderea pentru consecințele executării unui ordin ilegal o poartă persoana care a dispus executarea.

(3) În cazul în care consideră că prin executarea unui ordin sau a unui ordin repetat scris ar comite o infracțiune, ofițerul de informații nu trebuie să-l îndeplinească, informând în scris conducerea Serviciului și Comisia parlamentară pentru securitatea națională, apărare și ordine publică. În privința ofițerului de informații care a procedat în conformitate cu prezentul alineat nu poate fi luată nici o măsură contrară drepturilor și intereselor lui legitime.

(4) După eliberare din serviciu, persoana este obligată să păstreze secretul de stat și alt secret protejat de lege, secretul surselor de informații, al activităților desfășurate. Această obligație se menține pe durata de secretizare a informației. Scrierile cu caracter memorialistic pot deveni publice numai cu avizul Serviciului, fără restrângerea libertății opiniei și a exprimării.

ARTICOLUL 40

Restricții, incompatibilități și interdicții

”[...]”

(2) Funcția de ofițer de informații este incompatibilă cu:

- a) îndeplinirea altei funcții decât cea în care este numit sau detașat, desfășurarea altei activități remunerate, cu excepția activităților științifice, didactice și de creație care nu împiedică îndeplinirea

obligațiilor de serviciu. Ofițerul de informații poate fi desemnat în calitate de membru de comisie, consiliu, grup de lucru, permanente sau ad-hoc, cu acordul conducerii Serviciului;

b) desfășurarea sau implicarea în orice fel în activitate de întreprinzător, acordarea sprijinului altor persoane în astfel de activități;

c) calitatea de fondator al societății comerciale, cooperativei sau organizației necomerciale, orice activitate ce presupune administrarea acestora. Ofițerul de informații poate îndeplini funcția de membru al consiliului de administrație din întreprinderile de stat, funcția de fondator al cărora o exercită Serviciul”.

ARTICOLUL 41

Drepturi și libertăți fundamentale

”Ofițerul de informații beneficiază de drepturile și libertățile fundamentale ale cetățeanului Republicii Moldova, cu restricțiile prevăzute de prezenta lege și de alte acte legislative”.

ARTICOLUL 42

Drepturi profesionale

”În raport cu atribuțiile și competențele Serviciului, ofițerul de informații aflat în exercițiul funcției are următoarele drepturi:

a) să cunoască drepturile și obligațiile de serviciu; [...]

r) să solicite efectuarea unei cercetări de serviciu pentru a contesta informațiile care îi lezează drepturile, onoarea, demnitatea și reputația profesională;

s) să beneficieze de protecție și de asistență prevăzute de prezenta lege.

ARTICOLUL 43

Legitimația și insigna de serviciu

”(1) Ofițerul de informații se identifică cu legitimația de serviciu sau cu insigna de serviciu, având un număr de înregistrare, și cu rostirea denumirii „Serviciul de Informații și Securitate al Republicii Moldova”. Modelul de legitimație și modelul insignei de serviciu, categoriile de ofițeri de informații care se identifică cu insigne de serviciu le aprobă directorul Serviciului.

(2) Legitimația și insigna de serviciu confirmă statutul și împuternicirile ofițerului de informații, inclusiv dreptul la portarmă, la muniții și la mijloace speciale.

(3) La eliberare din serviciu, precum și în perioada suspendării din funcție sau înlăturării provizorii a ofițerului de informații de la îndeplinirea obligațiilor de serviciu, legitimația și insigna de serviciu se retrag”.

ARTICOLUL 44

Uniforma și rația alimentară

”(1) Ofițerul de informații este asigurat cu uniformă și cu rație alimentară din contul bugetului de stat în cazurile stabilite de Guvern”.

ARTICOLUL 46

Dreptul la apărare

”Ofițerul de informații are dreptul la apărarea drepturilor, libertăților și intereselor legitime prin adresare în instanță de judecată sau în alte autorități publice competente, în conformitate cu legislația în vigoare”.

ARTICOLUL 51

Dreptul la ocrotirea sănătății și la asistență medicală

”(1) Ofițerul de informații are dreptul la asistență medicală, psihologică și la tratament (ambulatoriu și staționar) gratuit, inclusiv la medicamente și proteze gratuite, acordate din contul statului în instituția medico-sanitară a Serviciului. [...]

(6) Soția (soțul) și copiii minori ai ofițerului de informații au dreptul la tratament în instituția medico-sanitară a Serviciului.

ARTICOLUL 52

Dreptul la transport

”(2) Ofițerul de informații are dreptul să se deplaseze gratuit în transport pe teritoriul Republicii Moldova și să folosească în exercițiul funcției mijloace de transport personal potrivit reglementărilor stabilite de Guvern”.

ARTICOLUL 53

Dreptul la asigurare financiară

”(1) Salarizarea ofițerului de informații se efectuează în modul, în condițiile și în mărimile prevăzute de legislația privind sistemul de salarizare în sectorul bugetar.

(2) Ofițerul de informații beneficiază de salariu lunar și de alte drepturi de plată permanente. Alte drepturi de plată se stabilesc în conformitate cu legislația în vigoare.

(3) Asigurarea financiară a ofițerului de informații detașat, trecut la dispoziție sau care îndeplinește misiuni speciale în afara teritoriului Republicii Moldova se efectuează în modul stabilit de Guvern”.

ARTICOLUL 61

Inadmisibilitatea imixtiunii în activitatea ofițerului de informații

”(1) În exercițiul funcției, ofițerul de informații se supune numai legii și execută indicațiile șefilor superiori.

(2) Nici o persoană nu este în drept să intervină în activitatea profesională a ofițerului de informații.

(3) Este interzisă antrenarea ofițerului de informații în exercițiul unor funcții ce nu țin de obligațiile lui de serviciu.

(4) Personalitatea ofițerului de informații este inviolabilă. Împiedicarea lui de a-și îndeplini obligațiile de serviciu, atingerea demnității și onoarei, opunerea de rezistență, amenințarea, uzul de violență, atentatul la viața, la sănătatea și la bunurile lui și ale membrilor săi de familie atrag răspunderea prevăzută de lege.

(5) Cerințele legitime ale ofițerului de informații sunt executorii. Cerințele ofițerului de informații și acțiunile întreprinse de el sunt legitime atâta timp cât organul sau persoana cu funcție de răspundere investite cu exercitarea controlului asupra activității lui și asupra respectării legalității acestei activități nu demonstrează contrariul.

ARTICOLUL 63

Protecția și asistența acordată ofițerului de informații

”(1) Ofițerul de informații are dreptul la protecție față de pericolele la care este expus ca urmare a îndeplinirii obligațiilor de serviciu sau în legătură cu ele.

(2) Dacă împotriva ofițerului de informații este pornită urmărire penală sau o altă acțiune în justiție în legătură cu îndeplinirea obligațiilor de serviciu, inclusiv după eliberare din serviciu, Serviciul îi acordă asistență juridică, cu excepția cazului în care acțiunea în justiție a fost inițiată la cererea sa”.

PREVEDERI RELEVANTE ALE CODULUI MUNCII AL REPUBLICII MOLDOVA NR. 154 DIN 28 MARTIE 2003 (PUBLICATE ÎN MONITORUL OFICIAL LA 29 IULIE 2003, NR.159-162), SUNT URMĂTOARELE:

ARTICOLUL 5

Principiile de bază ale reglementării raporturilor de muncă și a altor raporturi legate nemijlocit de acestea

”Principiile de bază ale reglementării raporturilor de muncă și a altor raporturi legate nemijlocit de acestea, principii ce reies din normele dreptului internațional și din cele ale Constituției Republicii Moldova, sunt următoarele:

a) libertatea muncii, incluzând dreptul la munca liber aleasă sau acceptată, dreptul dispunerii de capacitățile sale de muncă, dreptul alegerii profesiei și ocupației;

b) interzicerea muncii forțate (obligatorii) și a discriminării în domeniul raporturilor de muncă;

- c) protecția împotriva șomajului și acordarea de asistență la plasarea în câmpul muncii;
- d) asigurarea dreptului fiecărui salariat la condiții echitabile de muncă, inclusiv la condiții de muncă care corespund cerințelor securității și sănătății în muncă, și a dreptului la odihnă, inclusiv la reglementarea timpului de muncă, la acordarea concediului anual de odihnă, a pauzelor de odihnă zilnice, a zilelor de repaus și de sărbătoare nelucrătoare;
- e) egalitatea în drepturi și în posibilități a salariaților;
- f) garantarea dreptului fiecărui salariat la achitarea la timp integrală și echitabilă a salariului care ar asigura o existență decentă salariatului și familiei lui;
- g) asigurarea egalității salariaților, fără nici o discriminare, la avansare în serviciu, luându-se în considerare productivitatea muncii, calificarea și vechimea în muncă în specialitate, precum și la formare profesională, reciclare și perfecționare;
- h) asigurarea dreptului salariaților și angajatorilor la asociere pentru apărarea drepturilor și intereselor lor, inclusiv a dreptului salariaților de a se asocia în sindicate și de a fi membri de sindicat;
- i) asigurarea dreptului salariaților de a participa la administrarea unității în formele prevăzute de lege;
- j) îmbinarea reglementării de stat și a reglementării contractuale a raporturilor de muncă și a altor raporturi legate nemijlocit de acestea;
- k) obligativitatea reparării integrale de către angajator a prejudiciului material și a celui moral cauzate salariatului în legătură cu îndeplinirea obligațiilor de muncă;
- l) stabilirea garanțiilor de stat pentru asigurarea drepturilor salariaților și angajatorilor, precum și exercitarea controlului asupra respectării lor;
- m) asigurarea dreptului fiecărui salariat la apărarea drepturilor și libertăților sale de muncă, inclusiv prin sesizarea organelor de supraveghere și control, a organelor de jurisdicție a muncii;
- n) asigurarea dreptului la soluționarea litigiilor individuale de muncă și a conflictelor colective de muncă, precum și a dreptului la grevă, în modul stabilit de prezentul cod și de alte acte normative;
- o) obligația părților la contractele colective și individuale de muncă de a respecta clauzele contractuale, inclusiv dreptul angajatorului de a cere de la salariat îndeplinirea obligațiilor de muncă și manifestarea unei atitudini gospodărești față de bunurile angajatorului și, respectiv, dreptul salariatului de a cere de la angajator îndeplinirea obligațiilor față de salariați, respectarea legislației muncii și a altor acte ce conțin norme ale dreptului muncii;
- p) asigurarea dreptului sindicatelor de a exercita controlul obștesc asupra respectării legislației muncii;
- r) asigurarea dreptului salariaților la apărarea onoarei, demnității și reputației profesionale în perioada activității de muncă;
- s) garantarea dreptului la asigurarea socială și medicală obligatorie a salariaților.

ARTICOLUL 6

Néîngrădirea dreptului la muncă și libertatea muncii

- ”(1) Libertatea muncii este garantată prin Constituția Republicii Moldova.
- (2) Orice persoană este liberă în alegerea locului de muncă, a profesiei, meseriei sau activității sale.
- (3) Nimeni, pe toată durata vieții sale, nu poate fi obligat să muncească sau să nu muncească într-un anumit loc de muncă sau într-o anumită profesie, oricare ar fi acestea”.

ARTICOLUL 8

Interzicerea discriminării în sfera muncii

- ”(1) În cadrul raporturilor de muncă acționează principiul egalității în drepturi a tuturor salariaților. Orice discriminare, directă sau indirectă, a salariatului pe criterii de sex, vîrstă, rasă, culoare a pielii, etnie, religie, opțiune politică, origine socială, domiciliu, handicap, infectare cu HIV/SIDA, apartenență sau activitate sindicală, precum și pe alte criterii nelegate de calitățile sale profesionale, este interzisă.
- (2) Nu constituie discriminare stabilirea unor diferențieri, excepții, preferințe sau drepturi ale salariaților, care sunt determinate de cerințele specifice unei munci, stabilite de legislația în vigoare, sau de grija deosebită a statului față de persoanele care necesită o protecție socială și juridică sporită”.

ARTICOLUL 10

Drepturile și obligațiile angajatorului

”[...]

(2) Angajatorul este obligat:

- a) să respecte legile și alte acte normative, clauzele contractului colectiv de muncă și ale convențiilor colective;
- b) să respecte clauzele contractelor individuale de muncă;
- d) să acorde salariaților munca prevăzută de contractul individual de muncă și un permis nominal de acces la locul de muncă;
- e) să asigure salariaților condițiile de muncă corespunzătoare cerințelor de securitate și sănătate în muncă;
- f) să asigure salariații cu utilaj, instrumente, documentație tehnică și alte mijloace necesare pentru îndeplinirea obligațiilor lor de muncă;
- f¹) să asigure egalitatea de șanse și de tratament tuturor persoanelor la angajare potrivit profesiei, la orientare și formare profesională, la promovare în serviciu, fără nici un fel de discriminare;**
- f²) să aplice aceleași criterii de evaluare a calității muncii, de sancționare și de concediere;**
- f³) să întreprindă măsuri de prevenire a hărțuirii sexuale la locul de muncă, precum și măsuri de prevenire a persecutării pentru depunere în organul competent a plîngerilor privind discriminarea;**
- f⁴) să asigure condiții egale, pentru femei și bărbați, de îmbinare a obligațiilor de serviciu cu cele familiale;**
- f⁵) să introducă în regulamentul intern al unității dispoziții privind interzicerea discriminărilor după oricare criteriu și a hărțuirii sexuale;**
- f⁶) să asigure respectarea demnității în muncă a salariaților;**
- g) să asigure o plată egală pentru o muncă de valoare egală;**
- h) să plătească integral salariul în termenele stabilite de prezentul cod, de contractul colectiv de muncă și de contractele individuale de muncă;
- i) să poarte negocieri colective și să încheie contractul colectiv de muncă în modul stabilit de prezentul cod;
- j) să furnizeze reprezentanților salariaților informația completă și veridică necesară încheierii contractului colectiv de muncă și controlului asupra îndeplinirii lui;
- k) să îndeplinească la timp prescripțiile organelor de stat de supraveghere și control, să plătească amenzile aplicate pentru încălcarea actelor legislative și altor acte normative ce conțin norme ale dreptului muncii;
- l) să examineze sesizările salariaților și ale reprezentanților lor privind încălcările actelor legislative și ale altor acte normative ce conțin norme ale dreptului muncii, să ia măsuri pentru înlăturarea lor, informînd despre aceasta persoanele menționate în termenele stabilite de lege;**
- m) să creeze condiții pentru participarea salariaților la administrarea unității în modul stabilit de prezentul cod și de alte acte normative;
- n) să asigure salariaților condițiile social-sanitare necesare pentru îndeplinirea obligațiilor lor de muncă;
- o) să efectueze asigurarea socială și medicală obligatorie a salariaților în modul prevăzut de legislația în vigoare;
- p) să repare prejudiciul material și cel moral cauzat salariaților în legătură cu îndeplinirea obligațiilor de muncă, în modul stabilit de prezentul cod și de alte acte normative;
- r) să îndeplinească alte obligații stabilite de prezentul cod, de alte acte normative, de convențiile colective, de contractul colectiv și de cel individual de muncă”.

ARTICOLUL 13

Prioritatea tratatelor, convențiilor, acordurilor și altor acte internaționale

”Dacă prin tratatele, convențiile, acordurile sau alte acte internaționale la care Republica Moldova este parte sunt stabilite alte prevederi decât cele cuprinse în prezentul cod, au prioritate reglementările internaționale,,.

PREVEDERI RELEVANTE ALE CODULUI DE PROCEDURĂ PENALĂ AL REPUBLICII MOLDOVA NR. 122 DIN 14 MARTIE 2003 (PUBLICATE ÎN MONITORUL OFICIAL LA 07 Iunie 2003, NR.104-110), SUNT URMĂTOARELE:

ARTICOLUL 8

Prezumția nevinovăției

”(1) Persoana acuzată de săvârșirea unei infracțiuni este prezumată nevinovată atâta timp cât vinovăția sa nu-i va fi dovedită, în modul prevăzut de prezentul cod, într-un proces judiciar public, în cadrul căruia îi vor fi asigurate toate garanțiile necesare apărării sale, și nu va fi constatată printr-o hotărîre judecătorească de condamnare definitivă.

(2) Nimeni nu este obligat să dovedească nevinovăția sa.

(3) Concluziile despre vinovăția persoanei de săvârșirea infracțiunii nu pot fi întemeiate pe presupuneri. **Toate dubiile în probarea învinuirii care nu pot fi înlăturate, în condițiile prezentului cod, se interpretează în favoarea bănuțului, învinuitului, inculpatului”.**

ARTICOLUL 197

Alte măsuri procesuale de constrîngere

”(1) În scopul asigurării ordinii stabilite de prezentul cod privind urmărirea penală, judecarea cauzei și executarea sentinței, organul de urmărire penală, procurorul, judecătorul de instrucție sau instanța, conform competenței, sunt în drept să aplice față de bănuț, învinuit, inculpat alte măsuri procesuale de constrîngere, cum ar fi:

1) obligarea de a se prezenta;

2) aducerea silită;

3) suspendarea provizorie din funcție;

4) măsuri asigurătorii în vederea reparării prejudiciului cauzat de infracțiune;

5) măsuri asigurătorii în vederea garantării executării pedepsei amenzii.

ARTICOLUL 200

Suspendarea provizorie din funcție

” (1) Suspendarea provizorie din funcție constă în interzicerea provizorie motivată **învinuitului, inculpatului** de a exercita atribuțiile de serviciu sau de a realiza activități cu care acesta se ocupă sau le efectuează în interesul serviciului public.

(2) Persoanei suspendate provizoriu din funcție i se întrerupe remunerarea muncii, însă perioada de timp pentru care persoana a fost suspendată provizoriu din funcție în calitate de măsură procesuală de constrîngere se ia în calcul în vechimea generală de muncă.

(3) Suspendarea provizorie din funcție o decide administrația instituției în care activează învinuitul ori inculpatul, în condițiile legii, la demersul procurorului care conduce, sau, după caz, efectuează nemijlocit urmărirea penală. Hotărîrea administrației instituției de suspendare din funcție poate fi atacată la judecătorul de instrucție”.

ARGUMENTE RELEVANTE PENTRU DECLARAREA NECONSTITUȚIONALITĂȚII ACTELOR NORMATIVE SI LEGISLATIVE CRITICATE:

Pornind de la raționamentele înscrise în Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 09 februarie 2016 pentru interpretarea art. 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituția Republicii Moldova, dacă în procesul judecării cauzei instanța de judecată este sesizată de una părți asupra neconstituționalității actului aplicabil care poate fi supus controlului constituționalității, judecătorul ordinar sau completul de judecată nu se va pronunța asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Legea supremă, dar în mod obligatoriu va demara procesul de exercitare a controlului constituționalității invocat de partea în proces, fiind obligați să suspende judecarea cauzei și să sesizeze Curtea Constituțională, prezentînd direct Curții Constituționale sesizarea privind excepția de neconstituționalitate.

Cu referire la criticile de neconstituționalitate extrinseci și intrinseci a **art. 27 alin. (1) lit. c) și lit. i) din Legea nr. 170 din 19.07.2007 privind statutul ofițerului de informații și securitate și pct.12 subpct.2) din Hotărârea Guvernului nr. 253 din 20.04.2012 cu privire la aprobarea Regulamentului cu privire la unele reglementări ce țin de asigurarea financiară a ofițerilor de informații**, contravine unui șir de norme din Legea supremă și anume art. 16, 21, 24, 26, 27, 28, 39, 43, 47, 49, 50, 54.

(I)PREVIZIBILITATEA, ACCESIBILITATEA ȘI CLARITATEA LEGII

Un prim argument se rezumă la faptul că, în redacția actuală normele vizate au o formulare vagă și ambiguă. Legiitorul a omis să asigure previzibilitatea legii, lăsînd loc pentru interpretare. Și mai mult nu a dat nici o definiție a principalelor noțiuni ce permit înțelegerea întinderii drepturilor și obligațiilor funcționarului public cu statut special din cadrul Serviciului de Informații și Securitate.

Jurisprudența Curții Constituționale din Republica Moldova și Curtea Europeană pentru Drepturile Omului denotă că norma legală trebuie să corespundă celor trei critici de calitate – **accesibilitate, previzibilitate și claritate**, precum și să fie formulată cu suficientă precizie, astfel încît să permită persoanei să decidă asupra conduitei sale și să prevadă, în mod rezonabil, în funcție de circumstanțele cauzei consecințele acestei conduite. În caz contrar, cu toate că legea conține norma de drept care aparent descrie conduita persoanei în situația dată, persoana poate pretinde că nu-și cunoaște drepturile și obligațiile. Într-o astfel de interpretare, norma ce nu corespunde criteriilor clarității este contrară art. 23 din Constituție [...] (*pct. 47 din Hotărârea Curții Constituționale nr. 26 din 23 noiembrie 2010*).

Totodată, norma legală trebuie să corespundă principiului unității materiei legislative și corelației între textele regulatorii, pentru ca persoanele să-și poată adopta comportamentul la reglementările existente, ce exclud interpretările contradictorii sau concurența între normele de drept aplicabile (*pct. 53 din Hotărârea Curții Constituționale nr. 26 din 26 septembrie 2016*).

Complimentar, legea trebuie să reglementeze în mod unitar, să asigure o legătură logico-juridică între dispozițiile pe care le conține și să **evite paralelisme legislative** ce generează incertitudine și insecuritate juridică (*pct.pct. 42-44 din Hotărârea Curții Constituționale nr. 26 din 26 septembrie 2016*).

De asemenea, Curtea a indicat că un act normativ trebuie să corespundă exigențelor de calitate, să excludă orice echivoc. Textul legislativ trebuie să fie formulat clar, fluent, inteligibil, fără dificultăți sintactice și pasaje obscure. Destinatarii trebuie să fie în măsură să prevadă consecințele ce pot decurge dintr-un act.

În același timp, legea trebuie să precizeze cu suficientă claritate întinderea puterii de apreciere a autorităților în domeniul respectiv pentru a oferi persoanei o **protecție adecvată împotriva arbitrarului** (*pct. 49 din Hotărârea Curții Constituționale nr. 26 din 26 septembrie 2016*).

La fel și Curtea Europeană a Drepturilor Omului (*în continuare CEDO*) a atenționat în repetate rînduri asupra faptului că este necesar ca în procesul legislativ și jurisdicțional legea să fie **supusă controlului sub aspectul clarității și previzibilității** (*cauzele Holomiov versus Moldova, Boicenco versus Moldova ș.a.*). Astfel CEDO a atras atenția asupra necesității de a examina "dacă însăși legislația internă este în conformitate cu Convenția, inclusiv cu principiile generale prevăzute sau sugerate de aceasta". În acest sens, CEDO a stabilit că restrîngerile aplicate de lege trebuie "să fie clar definite și ca însăși legea să fie previzibilă atunci cînd este aplicată, încît ea să corespundă standardului de "legalitate" stabilit de Convenția Europeană a Drepturilor Omului, un standard care cere ca **legea să fie suficient de exactă** încît să-i permită

unei persoane – în caz de necesitate, cu o consultare adecvată să prevadă, într-o măsură rezonabilă, ținând cont de circumstanțe, consecințele pe care o anumită faptă le poate avea”.

Curtea Europeană a menționat și faptul că nu poate fi considerată ”lege” decât o normă enunțată cu suficientă precizie, pentru a permite individului să-și corecteze conduita. [...], în special o normă este previzibilă atunci când oferă o anumită garanție contra atingerilor arbitrare a puterii publice (pct. 56 din cauza *Amann vs Elveția*, 16 februarie 2000).

De asemenea, Curtea Europeană a statuat că nivelul de precizie a legislației interne ”*depinde într-o măsură considerabilă de conținutul actului normativ avut în vedere, domeniul pe care este menit să-l acopere, numărul și statutul celor cărora le este adresat*” (pct. 25 din cauza *Chorherr vs Austria*, 25 august 1993). **Testul preciziei legii impune ca legea, în situațiile în care oferă o anumită marjă de discreție, să indice cu suficientă claritate limitele acesteia** (pct. 80 din cauza *Silver și alții vs Regatul Unit*, 25 martie 1983).

În concluzie, Curtea a reținut că previzibilitatea și claritatea constituie elemente *sine qua non* ale constituționalității unei norme, care în activitatea de legiferare nicidecum nu pot fi omise.

Încheierile CEDO și ale Curții Constituționale raportate la prezenta cauză denotă că prevederile art. 27 alin. (1) lit. c) și i) din Legea nr. 170 din 19.07.2007 privind statutul ofițerului de informații și securitate sunt neclare, imprecise și lasă loc de interpretări. Mai jos ne vom referi în parte la fiecare din aspectele menționate.

A) În prim plan menționăm că prevederile Legii nr. 170 din 19.07.2007 privind statutul ofițerului de informații și securitate nu dau vreo definiție a instituției ”trecerii la dispoziție”, fapt ce complică înțelegerea în sine a acestui termen și generează incertitudine și insecuritate juridică pentru ofițerii de informații și securitate. Aceștia nu pot să stabilească clar și cert consecințele ce pot decurge de pe urma ”trecerii la dispoziție”, precum și întinderea aplicării. Adicional nu pot identifica și cunoaște care sunt garanțiile, drepturile, obligațiile aplicabile situației.

Art. 27 alin. (1) din Legea nr. 170 din 19.07.2007 privind statutul ofițerului de informații și securitate indică că trecerea la dispoziție a ofițerului de informații, cu eliberarea lui din funcție și menținerea în serviciu, se efectuează în următoarele cazuri și termene:

a) trimitere la studii de formare profesională a căror durată depășește un an – pe întreaga perioadă a studiilor;

b) detașare conform art.26 alin.(1) lit. a) și b) – pe întreaga perioadă a detașării;

c) pornire a urmăririi penale în privința sa – pînă la soluționarea definitivă a cauzei penale;

d) eliberare din funcție în legătură cu efectuarea măsurilor de organizare – pe o perioadă, ce nu va depăși 4 luni, în care urmează să fie numit în o altă funcție, detașat sau eliberat din serviciu, în modul stabilit;

e) aflare în concediul de îngrijire a copilului – pe durata concediului;

f) aflare în prizonerat (cu excepția cazurilor de predare benevolă), în situația de ostatic sau de persoană internată – pînă la eliberare;

g) dispariție – pînă la declararea dispariției fără urmă sau declararea decesului, în modul stabilit de lege;

h) aflare la tratament într-o instituție medico-sanitară pe un termen ce depășește 4 luni – pînă la constatarea medicală a aptitudinii de îndeplinire a serviciului;

i) în alte cazuri de eliberare din funcție, la decizia directorului Serviciului – pe cel mult 4 luni, perioadă în care urmează numirea în o altă funcție, detașarea sau eliberarea din serviciu, în modul stabilit.

Examinînd prevederea enunțată supra observăm că aceasta este expusă similar unei suspendări.

Art. 51 din Legea nr. 158 din 04.07.2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public definește suspendarea ca fiind încetarea îndeplinirii pentru o anumită perioadă a atribuțiilor de către funcționarul public și a plății drepturilor salariale de către autoritatea publică în care acesta activează. Suspendarea raporturilor de serviciu poate interveni în circumstanțe ce nu depind de voința părților, prin acordul părților sau la inițiativa uneia dintre părți.

Ca și în cazul suspendării, instituția ”tregerii la dispoziție” presupune aceleași acțiuni. Ofițerul SIS este eliberat din funcția deținută (*iși încetează exercitarea atribuțiilor funcționale pe o anumită perioadă de timp*). Ca și în cazul suspendării ”trecerea la dispoziție” poate fi realizată la decizia conducerii, fie la cererea personală sau în temeiul unor circumstanțe ce nu depind de voința părților. Similar suspendării și ”trecerea la dispoziție” presupune menținerea în serviciu și neachitarea contribuțiilor salariale (*art. 27 alin. (1) lit. c), e), f), d) din Legea nr. 170 din 19.07.2007 privind statutul ofițerului de informații și securitate*).

Prin urmare nu sunt clare efectele și diferența dintre aceste două noțiuni. Instituția suspendării comparativ cu cea de ”trecere la dispoziție” este definită clar și exhaustiv. Funcționarii publici în cazul suspendării își cunosc drepturile, garanțiile și obligațiile, iar ofițerii SIS sunt lipsiți de aceste drepturi, deoarece instituția trecerii la dispoziție nu oferă o clarificare a noțiunii, a drepturilor și garanțiilor.

Factorii de decizie a Serviciului de Informații și Securitate indică că ”trecerea la dispoziție” în temeiul art. 27 alin. (1) lit. c) din Legea nr. 170/2007 privind statutul ofițerului de informații și securitate și neachitarea contribuțiilor salariale în temeiul pct. 12 subpct. 2) din Regulamentul cu privire la unele reglementări ce țin de asigurarea financiară a ofițerilor de informații și securitate, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 253 din 20.04.2012, [**...nu este o suspendare ci un mecanism de gestionare a carierei ofițerului de informații concomitent cu soluționarea problemelor instituției în contextul gestionării personalului**] (*cauza nr. 3a-816/21, examinată de Curtea de Apel Chișinău*).

Astfel limitarea drepturilor fundamentale precum pierderea funcției, lipsirea dreptului de a fi remunerat, de a avea un trai decent, de a activa și a accede în funcție este tratată de Serviciul de Informații și Securitate drept un ”mecanism de gestionare a carierei ofițerului de informații și securitate, inclusiv soluționare a problemelor Serviciului în contextul gestionării personalului”.

Art. 200 alin. (1)-(2) Cod procedură penală denotă că interzicerea provizorie motivată a învinutului, inculpatului de a exercita atribuțiile de serviciu sau de a realiza activități cu care acesta se ocupă sau le efectuează în interesul serviciului public este măsură de constrângere. În această perioadă se întrerupe și remunerarea muncii.

Art. 200 alin. (3) Cod procedură penală indică că suspendarea provizorie din funcție o decide administrația instituției în care activează învinutul ori inculpatul, în condițiile legii, la demersul procurorului care conduce, sau, după caz, efectuează nemijlocit urmărirea penală. Hotărârea administrației instituției de suspendare din funcție poate fi atacată la judecătorul de instrucție.

Reieșind din faptul că ”trecerea la dispoziție” nu este definită, nu se explică clar întinderea aplicării ei, nu indică drepturile, obligațiile, garanțiile ofițerilor permite factorilor de decizie a Serviciului utilizarea acesteia abuziv și arbitrar, încălcând flagrant drepturile fundamentale ale ofițerilor.

La atribuirea statutului de bănuț, învinuit, inculpat directorul Serviciului de Informații și Securitate unilateral decide eliberarea din funcție a ofițerului de informații, ”trecerea lui la dispoziție” și încetarea achitării contribuțiilor salariale unilateral (*fără a fi sesizat de procuror*) făcând trimitere la art. 27 alin. (1) lit. c) din Legea nr. 170 din 19.07.2007 privind statutul ofițerului de informații și securitate, **fără o argumentare/motivare pertinentă asupra necesității aplicării acestei măsuri**.

Imprecizia normei enunțate a permis factorilor de decizie a Serviciului aplicarea diferențiată a măsurilor descrise mai sus față de ofițerii SIS. Astfel, unii au fost trecuți la dispoziție și lipsiți de salariu la statutul de bănuț, alții la etapa de învinuit, inculpat. În alte cazuri unii ofițerii SIS și-au exercitat funcția și au ridicat salariul la toate etapele de urmărire penală și inclusiv pe parcursul examinării cauzei în instanța de judecată.

Menționăm că în cazul militarilor instituția ”tregerii la dispoziție” este explicit definită în art. 2 din Legea nr. 162/2005 cu privire la statutul militarilor, iar în art. 32 alin. (4) lit. c) și d) din aceeași lege se indică întinderea și aplicarea acesteia. Mai mult ca atât sunt specificate garanțiile de care beneficiază militarii și anume conducătorul entității urmează să-și motiveze decizia de ”trecere la dispoziție”, astfel militarii fiind protejați față de deciziile abuzive și arbitrare ale superiorilor. Mai mult în cazul militarilor decizia de eliberare din funcție și ”trecerea lui la dispoziție” pe un termen ce nu va depăși 4 luni poate luată de conducător fiind însoțită de garanții pentru militari și în cazuri expres prevăzute de lege. Astfel, militarii pot fi eliberați din funcție și ”trecuți la dispoziție” doar în cazul efectuării măsurilor de organizare, concediu de maternitate sau îngrijire a copilului.

În cazul ofițerilor SIS imprecizia prevederilor art. 27 alin. (1) lit. c) și i) din Legea 170/2007 privind statutul ofițerului de informații și securitate permite conducătorului eliberarea ofițerului din funcție și "trecerea la dispoziție" la propria discreție. Acest fapt generează abuzuri și decizii arbitrare din partea superiorilor, deoarece fără o motivare/argumentare pertinentă, obiectivă și exhaustivă conducătorul poate decide selectiv soarta și cariera ofițerului de informații și securitate.

În cazul ofițerilor SIS instituția "trecerii la dispoziție" nu menționează efectele asupra contractului de îndeplinire a serviciului și vechimii în muncă, modalitățile de reîncadrare în funcție, aplicarea sancțiunilor disciplinare în perioada trecerii la dispoziție în temeiul art. 27 alin. (1) lit. c) și i) din Legea nr. 170/2007. Aceste lacune nu sunt caracteristice însă în cazul Legii nr. 162/2005 cu privire la statutul militarilor și Legii nr. 158 din 04.07.2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public.

Circumstanțele descrise indică cert că ofițerul de informații neavînd o previzibilitate în cazul "trecerii la dispoziție" nu-și cunoaște drepturile și garanțiile aplicabile situației, efectele asupra contractului de îndeplinire a serviciului și vechimea în muncă, modalitățile de reîncadrare în funcție, sancțiunile ce i se pot aplica în perioada vizată.

B) Examinînd prevederile Legii nr. 170 din 19.07.2007 privind statutul ofițerului de informații și securitate observăm că art. 27 alin. (1) lit. c) intră în contradicție cu prevederi din următoarele articole:

a) art. 27 alin. (1) lit. c) în coraport cu cele de la art. 43 alin. (3) din Legea nr. 170 din 19.07.2007 privind statutul ofițerului de informații și securitate

Art. 27 alin. (1) lit. c) din legea prenotată denotă că:

(1) Trecerea la dispoziție a ofițerului de informații, cu eliberarea lui din funcție și menținerea în serviciu, se efectuează în următoarele cazuri și termene:

[...]

c) pornire a urmăririi penale în privința sa – pînă la soluționarea definitivă a cauzei penale;

Odată cu emiterea Ordinului de trecere la dispoziție în temeiul art. 27 alin. (1) lit. c) din Legea nr. 170 din 19.07.2007 privind statutul ofițerului de informații și securitate ofițerului SIS i se retrage legitimația și insigna de serviciu.

Art. 43 alin. (3) din Legea nr. 170 din 19.07.2007 privind statutul ofițerului de informații și securitate indică că:

[...]

(3) La eliberare din serviciu, precum și **în perioada suspendării din funcție** sau înlăturării provizorii a ofițerului de informații de la îndeplinirea obligațiilor de serviciu, legitimația și insigna de serviciu se retrag.

Cum a fost menționat supra, în cazul emiterii Ordinului de trecere la dispoziție în temeiul art. 27 alin. (1) lit. c) din Legea nr. 170/2007 legitimația și insigna de serviciu se retrag. În aceste circumstanțe, examinînd prevederile art. 28 (*înlăturarea provizorie din funcție*) și art. 36 (*eliberarea din serviciu*) al Legii nr. 170/2007 observăm că instituției "trecerii la dispoziție" este echivalat cu **suspendarea din funcție** menționată în art. 43 alin. (3) din lege.

Astfel, rezultă că pe de o parte prevederile Legii nr. 170/2007 privind statutul ofițerului de informații și securitate operează cu conceptul "trecerea la dispoziție" (care nu este definit), pe de alta parte cu "suspendare".

Această confuzie este prezentă și în prevederile pct. 12 subpct. 2) din Hotărârea Guvernului nr. 253 din 20.04.2012 cu privire la aprobarea Regulamentului cu privire la unele reglementări ce țin de asigurarea financiară a ofițerilor de informații. Potrivit normei, ofițerilor de informații și securitate "**treceți la dispoziție**" în temeiul art. 27 alin. (1) lit. c) din Legii nr. 170 din 19.07.2007 privind statutul ofițerului de informații li se întrerupe achitarea salariului pînă la soluționarea definitivă a cauzei/cauzelor penale. În cazul pronunțării sentinței de achitare sau încetării procesului penal pe motive de reabilitare, ofițerii de informații și securitate au dreptul la compensarea salariului neplătit, **în conformitate cu prevederile Legii nr. 1545 din 25.02.1998** privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești.

Însă, art. 3 lit. c) din Legea nr. 1545 din 25.02.1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală menționează că este reparabil prejudiciul material și

moral cauzat persoanei fizice sau juridice în urma efectuării ilegale, în cazul urmării penale ori judecării cauzei penale, a percheziției, ridicării, punerii ilegale sub sechestru a averii, **eliberării sau suspendării ilegale din lucru (funcție)**, precum și în urma altor acțiuni de procedură care limitează drepturile persoanelor fizice sau juridice.

Coliziile și paralelismele legislative menționate generează incertitudine și insecuritate juridică pentru ofițerii de informații și securitate deoarece pentru aceștia nu sunt stabilite drepturile și garanțiile aplicabile situației.

Cum am menționat supra, instituția "trecerii la dispoziție" nu este definită, nu explică modul de aplicare a acesteia. Mai mult, aceasta nu acordă nici o garanție împotriva abuzului și arbitrariului. Or, decizia de "trecere la dispoziție" este luată de angajator fără sesizarea de organele procuraturii sau fără o motivație sau argumentare exhaustivă, cum ofițerul SIS ar putea dăuna anchetei, ordinii publice, prestigiului și reputației instituției.

Astfel, aplicarea prevederilor art. 27 alin. (1) lit. c) îl lipsește pe ofițer de dreptul la viață, la un trai decent, la muncă.

În cazul suspendării din funcție, funcționarul public are destule garanții pentru a fi protejat de eventuale abuzuri din partea angajatorului.

Art. 53 lit. c) din Legea nr. 158/2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public denotă că autoritatea publică suspendă raporturile de serviciu în cazul recunoașterii în calitate de bănuît sau al emiterii în privința acestuia a unei ordonanțe de punere sub învinuire privind comiterea de către funcționarul public a unei infracțiuni **care ar prejudicia imaginea, prestigiul, interesele legale ale autorității publice sau legate de exercitarea atribuțiilor funcției publice pe care o deține**, pînă la rămînerea definitivă a hotărîrii judecătorești.

Din cele expuse conchidem că, angajatorul poate restrînge dreptul la muncă prin suspendarea raporturilor de serviciu cu funcționarul doar furnizînd o argumentare pertinentă și anume cum și prin ce funcționarul ar prejudicia imaginea, prestigiul, interesele legale ale instituției sau legate de exercitarea atribuțiilor funcționale.

Hotărîrea Curții Constituționale nr. 6 din 03.03.2016 privind excepția de neconstituționalitate a articolului 53 lit. c) din Legea nr.158-XVI din 4 iulie 2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public și articolului 76 lit. g) din Codul muncii menționează:

- pct. 47. Curtea reține că măsurile de siguranță, reținerea sau arestarea preventivă, precum și suspendarea din funcție, deși restrîng exercitarea unor drepturi și libertăți, nu pot fi considerate ca fiind contrare prezumției nevinovăției. Toate aceste măsuri, inclusiv **suspendarea din funcție, sunt necesare pentru apărarea ordinii publice și pentru desfășurarea procesului penal. În acest sens, în articolele 197 și 200 din Codul de procedură penală sunt reglementate condițiile și temeiurile de aplicare a măsurii de suspendare provizorie din funcție.**

- pct. 48. Potrivit jurisprudenței Curții Europene, o instituție poate, în materie disciplinară, la luarea deciziei sale, să rețină fapte care ar putea fi susceptibile să acopere o calificare penală, însă în nici un caz instituția nu poate depăși analiza abaterii disciplinare prin formularea unor raționamente asupra vinovăției penale (*Dubos v. Franța, decizie din 14 ianuarie 1998*).

- pct. 52. Curtea menționează că, **suspendarea provizorie din funcție se dispune atunci când săvârșirea de către salariat a unei infracțiuni intenționate l-ar face incompatibil cu exercitarea funcției, aceasta fiind o măsură de protejare a intereselor instituției în care este angajat față de pericolul continuării activității ilicite și al extinderii consecințelor periculoase ale unei fapte penale, prin prevenirea săvârșirii de noi fapte similare și pe cale de consecință, pentru păstrarea prestigiului instituției.**

Cele elucidate denotă că suspendarea ar fi o măsură de restrîngere a unor drepturi necesară pentru apărarea ordinii publice, anchetei, prestigiului și intereselor autorității publice.

La rîndul său restrîngerea dreptului la muncă este o măsură de precauție și nu poate fi aplicată fără a fi motivată corespunzător, cum și prin ce acțiuni angajatul ar periclita ancheta, ordinea publică, prestigiul instituției în cazul menținerii lui în funcție atunci cînd el se află sub urmărire penală.

Reieșind din faptul că prevederile enunțate supra din Legea nr. 170/2007 privind statutul ofițerului de informații și securitate operează cu două concepte ("trecere la dispoziție" și suspendare din funcție), ofițerul SIS nu-și cunoaște drepturile și garanțiile.

b) art. 27 alin. (1) lit. c) în coraport art. 27 alin. (2), art. 41-56 din Legea nr. 170 din 19.07.2007 privind statutul ofițerului de informații și securitate

Art. 27 alin. (2) din legea menționată indică că în perioada aflării la dispoziție calitatea de ofițer de informații se menține. Acest fapt a fost confirmat și de Serviciul de Informații și Securitate prin scrisoarea nr. S-208/22 din 30.03.2022. Potrivit autorității ofițerul trecut la dispoziție în temeiul art. 27 alin. (1) lit. c) din Legea nr. 170/2007 privind statutul ofițerului de informații și securitate își păstrează obligațiile, drepturile și garanțiile conferite acestui statut.

Odată ce ofițerul de informații și securitate este eliberat din funcție și trecut la dispoziție pe motiv că în privința acestuia este pornită o cauză penală, acestuia i se retrage legitimația și insigna de serviciu.

Art. 43 alin. (1)-(2) din Legea nr. 170 din 19.07.2007 privind statutul ofițerului de informații și securitate menționează că:

(1) Ofițerul de informații se identifică cu legitimația de serviciu sau cu insigna de serviciu, avînd un număr de înregistrare, și cu rostirea denumirii „Serviciul de Informații și Securitate al Republicii Moldova”. Modelul de legitimație și modelul insignei de serviciu, categoriile de ofițeri de informații care se identifică cu insigne de serviciu le aprobă directorul Serviciului.

(2) **Legitimația și insigna de serviciu confirmă statutul și împuternicirile ofițerului de informații, inclusiv dreptul la portarmă, la muniții și la mijloace speciale.**

Reieșind din cele expuse elucidăm că pe de o parte prevederile Legii nr. 170/2007 privind statutul ofițerului de informații și securitate indică că ofițerul SIS "trecut la dispoziție" își păstrează statutul (art. 27 alin. (2) din lege), obligațiile, drepturile și garanțiile, pe de altă parte își pierde statutul (art. 43 alin. (1)-(2) din lege), drepturile, garanțiile, însă nu și obligațiile.

Coliziile relevate generează incertitudine și insecuritate juridică pentru ofițerii SIS, or aceștia nu pot stabili cu certitudine dacă statutul de ofițer se menține sau nu în perioada "trecerii la dispoziție" conform art. 27 alin. (1) lit. c) din Legea nr. 170/2007 privind statutul ofițerului de informații și securitate. Adicional, nu este clar de ce acesta este lipsit de drepturi și garanții dacă statutul de ofițer SIS este menținut și totodată dacă este lipsit de drepturi și garanții – de ce i se impun obligații.

În practică, în cazul trecerii la dispoziție în temeiul art. 27 alin. (1) lit. c) din Legea nr. 170/2007 privind statutul ofițerului de informații și securitate ofițerul SIS nu mai beneficiază de drepturi și garanții prevăzute la art. 41-56, 63 din lege și anume: salariu; transport; asigurare de stat obligatorie; concedii; ocrotirea sănătății și asistență medicală; să ia cunoștință de materialele din dosarul personal, de avize și de alte documente referitoare la activitatea sa; de apărare, protecție și de asistență juridică din partea Serviciului etc. Totodată este obligat să respecte restricțiile prevăzute la art. 39-40 din Legea nr. 170/2007 privind statutul ofițerului de informații și securitate.

Ca urmare, deși ofițerul SIS își pierde drepturile și garanțiile conferite acestui statut, **inclusiv cele de a beneficia de un salariu**, acesta urmează să respecte restricțiile impuse, inclusiv **de a nu a se angaja în câmpul muncii.**

Acest fapt contravine flagrant prevederilor art. 2 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, art. 3, 5, 25 din Declarația Universală a Drepturilor Omului și art. 24, 47 din Constituția Republicii Moldova.

Or, odată cu eliberarea din funcție și trecerea la dispoziție ofițerul SIS, având interdicția de a se angaja la un alt loc de muncă sau să exercite activități remunerate, ajunge sub limita existenței în cazul în care nu are o pregătire corespunzătoare pentru a realiza activități științifice, didactice sau de creație. În special acest fapt este devastator pentru părinții solitari ce au la întreținere copii minori și unica sursă de existență fiind salariul.

Adicional circumstanțele descrise contravin și prevederilor art. 26, 43 alin. (2) din Constituția Republicii Moldova.

Art. 63 din Legea nr. 170/2007 denotă că ofițerul de informații are dreptul la protecție față de pericolele la care este expus ca urmare a îndeplinirii obligațiilor de serviciu sau în legătură cu ele. Dacă

împotriva ofițerului de informații este pornită urmărire penală sau o altă acțiune în justiție în legătură cu îndeplinirea obligațiilor de serviciu, Serviciul îi acordă asistență juridică.

Cum a fost remarcat supra, odată ce ofițerul SIS își pierde statutul - acesta nu mai beneficiază de drepturi și garanții, inclusiv de cel de apărare și securitatea muncii. Deci, acesta este nevoit să stopeze abuzurile față de el, soluționeze cauza penală pornită ca temei de răzbunare pentru activitatea de serviciu exercitată imparțial, să suporte consecințe materiale și morale, să-și dovedească nevinovăția de unul singur deși cele elucidate au reieșit din sarcinile trasate de angajator, fișa de post și atribuțiile funcționale. Mai mult ca atât, ofițerul SIS urmează să suporte consecințele descrise în pofida faptului că însăși angajatorul a conchis că acțiunile întreprinse de ofițer în exercițiul funcției au perfect legale.

c) art. 27 alin. (1) lit. c) în coraport cu cele de la art. 25 lit. h), 42 lit. s) și 63 din Legea nr. 170 din 19.07.2007 privind statutul ofițerului de informații și securitate

Art. 25 lit. h) din legea nominalizată denotă că exercițiul funcției se consideră apărarea vieții, sănătății, onoarei și demnității persoanei.

Art. 42 lit. s) din Legea nr. 170/2007 privind statutul ofițerului de informații și securitate indică că în raport cu atribuțiile și competențele Serviciului, ofițerul de informații aflat în exercițiul funcției are dreptul să beneficieze de protecție și de asistență prevăzute de prezenta lege.

Art. 63 din prezenta lege menționează că, ofițerul de informații are dreptul la protecție față de pericolele la care este expus ca urmare a îndeplinirii obligațiilor de serviciu sau în legătură cu ele. **Dacă împotriva ofițerului de informații este pornită urmărire penală sau o altă acțiune în justiție în legătură cu îndeplinirea obligațiilor de serviciu**, inclusiv după eliberare din serviciu, Serviciul îi acordă asistență juridică, cu excepția cazului în care acțiunea în justiție a fost inițiată la cererea sa.

Astfel prevederile enunțate relevă cert că ofițerul de informații are dreptul la protecție și asistență juridică în caz că este pornită cauză penală ca efect a exercitării atribuțiilor funcționale.

Prevederile art. 27 alin. (1) lit. c) la rândul său denotă că, ofițerul de informații și securitate este eliberat din funcție și "trecut la dispoziție" în cazul urmăririi penale și pînă la soluționarea definitivă a cauzei.

Cele menționate indică cert că art. 25 lit. h), 42 lit. s), 46 și 63 din Legea nr. 170/2007 nu corelează cu prevederile art. 27 alin. (1) lit. c) din lege, mai mult, ele fiind contradictorii. Pe de o parte dacă în privința ofițerului de informații este pornită o cauză penală ca urmare a exercitării atribuțiilor funcționale acesta urmează să fie protejat și să i se acorde asistență juridică. Pe de altă parte în privința ofițerului sunt aplicate sancțiuni de eliberare din funcție și limitarea dreptului la subzistență.

Aceste circumstanțe comportă riscuri neîntemeiate pentru ofițerii SIS care execută sarcinile trasate de lege și angajator. Mai mult acesta nu poate prevedea acțiunile angajatorului în partea aplicării sancțiunilor pentru exercitarea onestă a atribuțiilor funcționale și persecuțiilor inițiate de persoanele nemulțumite de efectul sarcinilor trasate de lege și angajator. Or în cazul în care legislația conținea reglementări precise că ofițerul de informații va fi pedepsit cu eliberarea din funcție și lăsat fără sursă de existență în cazul în care se vor porni cauze penale pentru a fi hărțuit, intimidat ca urmare a exercitării legale a atribuțiilor funcționale, acesta își poate modifica comportamentul și sabota sarcinile și atribuțiile de trasate de conducerea instituției.

În context evidențiem că, angajatorul în repetate rînduri a confirmat că acțiunile abuzive, inclusiv cele soldate cu pornirea cauzelor penale în privința ofițerului SIS Savin Veronica au avut ca efect intimidarea, hărțuirea și discreditarea acesteia pentru activitatea de serviciu realizată. Mai mult angajatorul a comunicat organelor procuraturii, conducerii statului, altor autorități că acțiunile angajatului SIS Savin Veronica în exercițiul funcției au fost perfect legale.

Astfel apare o situație incertă. Ofițerul care și-a exercitat corect, imparțial atribuțiile funcționale și ca rezultat este hărțuit, discreditat prin pornirea diverselor cauze penale de cei nemulțumiți de efectul muncii sale este eliberat din funcție, "trecut la dispoziție" și lipsit de contribuții salariale.

La 13.06.2022, Savin Veronica a făcut o cerere către conducerea Serviciului cu solicitarea de a fi revizuită eliberarea acesteia din funcție și "trecerea la dispoziție" în temeiul art. 27 alin. (1) lit. c) din Legea nr. 170/2007. În sesizare, aceasta a elucidat că norma vizată a fost aplicată incorect, or cauza penală nr. 2020010972 pornită de SUP al IP Centru, condusă de Hlopețchi I.P. la denunțul fiului Hlopețchi I.I., are

efect de răzbunare, intimidare, hărțuire pentru activitatea de serviciu realizată, inclusiv în cauza în contencios administrativ Hlopețchi I.P. versus IGP și SIS, unde Savin Veronica reprezenta Serviciul.

La 08.06.2022 prin scrisoarea 20-S-432/22-1 Serviciul de Informații și Securitate a menționat următoarele [*...Cît privește percepția că, în privința dvs. nu urma să fie emis Ordinul de trecere la dispoziție, dar urma să fie acordată asistență juridică în conformitate cu prevederile art. 63 alin. (2) din Legea nr. 170/2007, subliniem că, norma de la art. 63 alin. (2) și norma de la art. 27 alin. (1) lit. c), nu sunt norme care s-ar exclude reciproc.*

Astfel, prin emiterea Ordinului de trecere la dispoziție, Serviciul nu s-a pronunțat asupra vinovăției sau nevinovăției dvs., și nici asupra răspunderii penale fiindu-vă acordată asistență juridică solicitată.

Faptul acordării asistenței juridice o demonstrați chiar dvs., prin actele anexate care atestă suportul și receptivitatea Serviciului, fiindu-vă eliberate de fiecare dată actele solicitate necesare apărării poziției în procesele de judecată.

Prin urmare, concluzia, precum că emiterea Ordinului de trecere la dispoziție s-ar explica ca fiind refuz de acordare a asistenței juridice, este eronată, or, la apariția temeiului legal (la caz pornirea urmăririi penale în privința ofițerului) devine imposibilă exercitarea funcției de către orice ofițer de informații și securitate acesta fiind trecut la dispoziție cu eliberarea lui din funcție și menținerea în serviciu].

Reieșind din cele expuse, conchidem că dacă în scop de răzbunare, intimidare, hărțuire, discreditare pentru atribuțiile funcționale exercitate corect și imparțial va fi pornită o cauză penală, Serviciul va penaliza suplimentar ofițerul prin eliberarea din funcție, "trecerea la dispoziție" și neachitarea salariului, iar asistența juridică se va limita doar la eliberarea răspunsului la demersuri (*obligație revenită în virtutea Codului administrativ și nu a art. 63 din Legea nr. 170/2007 privind statutul ofițerului de informații și securitate*).

În aceste circumstanțe reiterăm că prevederile art. 25 lit. h), 42 lit. s), 46 și 63 din Legea nr. 170/2007 nu corelează cu prevederile art. 27 alin. (1) lit. c) din lege și sunt contradictorii. Pe de o parte dacă în privința ofițerului de informații este pornită o cauză penală ca urmare a exercitării atribuțiilor funcționale - acesta urmează să fie protejat și să i se acorde asistență juridică. Pe de altă parte în privința ofițerului este aplicată eliberarea din funcție și limitarea dreptului la subzistență.

În concluzie, conchidem că textul art. 27 alin. (1) lit. c) și i) din Legea nr. 170 din 19.07.2007 privind statutul ofițerului de informații și securitate nu corespunde exigentelor privind calitatea legii, din următoarele considerente:

*** nu întrunește condițiile de accesibilitate, previzibilitate și claritate;**

*** nu corespunde principiului unității materiei legislative și corelației între textele regulatorii.**

Prin urmare norma nu este formulată cu suficientă precizie, intră în contradicție cu alte prevederi din lege, iar ofițerii nu pot să decidă asupra conduitei sale și să prevadă, în mod rezonabil, în funcție de circumstanțele cauzei consecințele acestei conduite. De asemenea, nu pot stabili clar și fără echivoc întinderea obligațiilor, drepturilor, garanțiilor lor în cazul aplicării prevederilor art. 27 alin. (1) lit. c) și i) din legea enunțată.

II) INTERZICEREA ABUZULUI DE DREPT, EGALITATEA

Art. 17 din Convenția Europeană pentru Drepturile Omului și art. 30 din Declarația Universală a Drepturilor Omului menționează că **nici o dispoziție din aceste acte nu poate fi interpretată ca autorizând unui stat, unui grup sau unui individ, un drept oarecare de a desfășura o activitate sau de a îndeplini un act ce urmărește distrugerea drepturilor sau libertăților recunoscute de prezenta Convenție, Declarație sau de a aduce limitări acestor drepturi și libertăți, decât cele prevăzute de aceste acte.**

Art. 4 din Constituția Republicii Moldova denotă că dispozițiile constituționale privind drepturile și libertățile omului se interpretează și se aplică în concordanță cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, cu pactele și cu celelalte tratate la care Republica Moldova este parte. Dacă există neconcordanțe între pactele și tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte și legile ei interne, prioritate au reglementările internaționale.

Art. 54 alin. (1) și (2) din Constituția Republicii Moldova, indică că în Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului. Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrângeri decât celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sunt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției.

Declarația Universală a Drepturilor Omului relevă că toate ființele umane se nasc libere și egale în demnitate și în drepturi. Fiecare om se poate prevala de drepturile și libertățile consacrate ce vizează drepturile omului consfințite în actele internaționale și naționale din domeniu, fără nici un fel de deosebire de rasa, culoare, sex, limba, religie, opinie politica sau orice altă opinie, de origine națională sau socială, avere, naștere sau orice alte împrejurări.

Constituția Republicii Moldova prin articolul 16 garantează tuturor persoanelor drepturi și libertăți egale fără careva deosebiri de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenență politică, avere sau de origine socială.

Prevederi similare sunt înserate și în Convenția Europeană Pentru Drepturile Omului la care țara noastră este parte. Art. 14 din Convenție interzice discriminarea și cheamă la asigurarea drepturilor și libertăților recunoscute de prezenta Convenție fără deosebire de sex, rasă, culoare, limbă, religie, opinii politice **sau orice alte opinii, origine națională sau socială**, apartenență la o minoritate națională, avere, naștere sau **orice altă situație**.

Aceleași garanții sunt prevăzute și în art. 5 din Legea nr. 170/2007 privind statutul ofițerului de informații și securitate. Potrivit acesteia, statutul ofițerului de bazează pe următoarele principii:

a) legalitate;

b) reglementarea exclusiv prin lege a restrîngerii exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți ale persoanei care are statut de ofițer de informații;

c) egalitatea în fața legii a ofițerilor de informații, indiferent de grad și funcție;

d) asigurarea, în condițiile legii, a stabilității și continuității în activitatea ofițerului de informații;

e) protecția de stat a ofițerului de informații și a membrilor lui de familie.

Totodată prevederile

Art. 10 alin. (2) lit. a), f¹)-f²), f⁴)-f⁶) din Codul muncii denotă că angajatorul este obligat să respecte legile și alte acte normative, clauzele contractului de muncă (de îndeplinire a serviciului), să asigure egalitate în șanse și să nu admită discriminarea angajaților, să asigure respectarea demnității în muncă a salariaților.

Art. 27 alin. (1) lit. c) și i) din Legea nr. 170/2007 privind statutul ofițerului de informații și securitate în redacția actuală are o redare vagă și interpretativă.

Concomitent îi permite factorilor de decizie a Serviciului de Informații și Securitate, fără o argumentare pertinentă cu referire la necesitatea înlăturării ofițerului de la exercitarea atribuțiilor funcționale să decidă eliberarea acestuia din funcția deținută la orice etapă - pornirea urmăririi penale, atribuirea statutului de bănuț, învinuit sau inculpat. În anumite cazuri această normă a fost ignorată de către conducerea SIS, iar ofițerii și-au exercitat funcția, au primit salariul la toate etapele de urmărire penală și examinare a cauzei în instanța de judecată.

Practica manifestată în timp a demonstrat că factorii de decizie ai Serviciului de Informații și Securitate au aplicat prevederile art. 27 alin. (1) lit. c) și i) din Legea nr. 170/2007 cu privire la statutul ofițerului de informații și securitate abuziv, discriminatoriu, selectiv, după bunul său plac, în dependență de loialitate, punitate, apartenență la anumite grupuri de interes și statut. Acest fapt a fost posibil anume caracterului ambiguu a nornei, care nu obligă argumentarea deciziilor.

Astfel, pot fi exemplificate unele situații ce demonstrează folosirea abuzivă, discriminatorie inechitabilă a prevederilor art. 27 alin. (1) lit. c) și i) din Legea nr. 170/2007 cu privire la statutul ofițerului de informații și securitate.

Ofițerii "G.N." (cauza nr. 1ra-932/2019, examinată la CSJ), "R.O." (cauza nr. 1-217/2018, examinată la Judecătoria Chișinău, sediul Buiucani) și "P.O." (cauza nr. 26-1-2284-10042019 în examinare la Judecătoria Drochia) fiind învinuiți în comiterea infracțiunilor similare, conform art. 264

Cod penal, au fost aplicate diferențiat prevederile art. 27 alin. (1) lit. c) din Legea nr. 170/2007 privind statutul ofițerului de informații și securitate. În cazul primilor doi prevederile enunțate nu au fost aplicate, iar în cazul lui "P.O." au fost aplicate la atribuirea statutului de bănuțit.

O altă situație vizează ofițerii "R.O.", "B.A" (*inculpați în cauza penală nr. 2018928007, conform componenței de infracțiune prevăzute la art. 328 Cod penal.*) și titulara Savin Veronica (*bănuțită în cauza penală nr. 2020010972, conform componenței de infracțiune prevăzută la art. 310 alin. (1) Cod Penal*).

În cazul primilor doi - deși figurează în aceeași cauză penală, prevederile art. 27 alin. (1) lit. c) din Legea nr. 170/2007 privind statutul ofițerului de informații și securitate au fost aplicate diferit. Față de "R.O." a fost aplicată la înaintarea statutului de învinuit, iar față de "B.A." celui de inculpat, fără a fi argumentată decizia despre necesitatea aplicării neuniforme a normei. Este de notat că acest fapt s-a datorat funcției și gradului superior a ofițerului "B.A."

Astfel observăm art. 27 alin. (1) lit. c) din Legea nr. 170/2007 privind statutul ofițerului de informații și securitate se aplică neuniform și la diferite etape ale urmăririi penale (bănuțit, învinuit, inculpat).

În aceste circumstanțe nu este clar după ce criteriu conducerea Serviciului decide eliberarea din funcție," trecerea la dispoziție" și neachitarea contribuțiilor salariale. Mai mult, reflectând doar prevederile art. 27 alin. (1) lit. c) din Legea nr. 170/2007 în Ordinul de eliberare din funcție," trecere la dispoziție" și neachitarea contribuțiilor salariale ofițerii SIS sunt tratați inechitabil fără a cunoaște care sunt de fapt motivele aplicării acestei măsuri diferențiat și discriminatoriu.

Prevederile art. 34 alin. (2) din Constituția Republicii Moldova denotă că autoritățile publice, potrivit competențelor ce le revin, sunt obligate să asigure informarea corectă a cetățenilor asupra treburilor publice și asupra problemelor de interes personal.

Elucidăm că, o situație similară a fost atestată și în art. 53 lit. c) din Legea nr.158-XVI din 4 iulie 2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public. Ca urmare, prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 6 din 03.03.2016 privind excepția de neconstituționalitate a articolului 53 lit. c) din Legea nr.158-XVI din 4 iulie 2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public și articolului 76 lit. g) din Codul muncii, art. 53 lit. c) din legea vizată a fost declarat neconstituțional.

Ca temei au fost invocate următoarele:

* pct. 94. Curtea menționează că simplul fapt că persoana a fost recunoscută în calitate de bănuțit pentru săvârșirea unei infracțiuni extrinsecă raporturilor sale cu activitatea profesională pe care o desfășoară și autoritatea publică din care face parte nu poate constitui drept temei pentru suspendarea raporturilor de serviciu.

* pct. 95. Curtea observă că prin efectul dispozițiilor legii contestate se produce un dezechilibru în defavoarea funcționarului public, în sensul că acestuia i se pot suspenda raporturile de muncă în cazul intentării oricărei cauze penale.

* pct. 96. Curtea observă că, în maniera în care este reglementată suspendarea raporturilor de serviciu la art. 53 lit. c) din Legea nr. 158 din 4 iulie 2008, măsura nu oferă garanții suficiente care să excludă acțiunile arbitrare sau abuzive ale autorității publice, fiind susceptibilă a fi calificată drept subiectivă, mai ales în contextul raporturilor de muncă, care presupun o subordonare a salariatului față de angajator. Or, lipsa de claritate a prevederilor legale și a unor garanții jurisdicționale suficiente împotriva arbitrarului poate fi calificată ca o încălcare a art. 43 din Constituție combinat cu art. 54.

*pct. 97. În concluzie, Curtea reține că dispozițiile art. 53 lit. c) din Legea cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public, care oferă dreptul autorității publice de a suspenda raporturile de serviciu pînă la remiterea cauzei în instanța de judecată și în lipsa unei legături intrinseci a presupusei fapte penale comise cu funcția deținută, transgresează principiul proporționalității, măsura fiind excesivă în raport cu obiectivul ce trebuie atins, și prin aceasta fiind contrar articolului 43 combinat cu articolul 54 din Constituție.

Cele menționate sunt identice și în cazul aplicării prevederilor art. 27 alin. (1) lit. i) din Legea nr. 170/2007 privind statutul ofițerului de informații și securitate.

Ca și în cazul art. 27 alin. (1) lit. c), prevederile art. 27 alin. (1) lit. i) din Legea sus indicată sunt incerte, generează abuzuri și decizii arbitrare.

Conform art. 27 alin. (1) lit. i) din Legea nr. 170/2007 privind statutul ofițerului de informații și securitate, factorii de decizie ai Serviciului de Informații și Securitate pot din propria inițiativă, fără vreun motiv să decidă eliberarea din funcție a ofițerului de informații și securitate și trecerea lui la dispoziție.

Practica demonstrează că unele decizii ale conducerii nu a fost luate pentru a eficientiza calitatea muncii angajaților, ci pentru a înlătura ofițerii incomozi.

Sunt multiplele cazuri când putem conchide folosirea abuzivă și arbitrară a art. 27 alin. (1) lit. i) din Legea nr. 170/2007 privind statutul ofițerului de informații și securitate.

În context elucidăm cazurile ofițerilor "S.A" și "J.V." care au fost eliberați din funcție și "trecuți la dispoziție" de conducerea Serviciului doar prin trimiterea la prevederile art. 27 alin. (1) lit. i) din legea menționată, fără temei, motivație și argumentare.

O altă situație o vizează titulara sesizării Savin Veronica, care din 12.03.2020 și pînă la 23.03.2022 a fost menținută la dispoziție timp de mai bine de 24 luni.

La fiecare 4 luni, conducerea autorității, aplicînd prevederile art. 27 alin. (1) lit. i) din Legea nr. 170/2007 menține/prelunga abuziv decizia de "trecere la dispoziție" a titularii, fără a expune temeiul, necesitatea și oportunitatea aplicării acesteia.

Ca urmare, ofițerului Savin Veronica și altora i-au fost încălcate drepturile constituționale prevăzute de art. 16, 43 și 54 din Constituția Republicii Moldova. Or, neargumentarea deciziilor discriminează titularii "trecuți la dispoziție" deoarece nu este clar de ce față de unii ofițeri sunt aplicate prevederile art. 27 alin. (1) lit. i) din Legea nr. 170/2007 privind statutul ofițerului de informații și securitate, iar față de alții - nu. Nu este clar de ce unor ofițeri li se încalcă dreptul la muncă, de a avansa în carieră, de a participa la activitățile autorității, iar altor nu le sunt încălcate aceste drepturi.

Considerăm că prevederile art. 27 alin. (1) lit. i) din Legea nr. 170/2007 privind statutul ofițerului de informații și securitate sunt permissive și generează abuzuri, decizii arbitrare, deoarece permite conducerii instituției să aplice prevederile enunțate unilateral și neîntemeiat.

Valorificând jurisprudența anterioară a Înaltei Curți, facem trimitere la Hotărârea nr. 3 din 31 ianuarie 2017, unde s-a reținut că orice diferență de tratament nu implică în mod automat o încălcare a articolului 16 din Constituție. Pentru a stabili încălcarea articolului 16 din Constituție trebuie să se constate faptul că persoanele aflate în situații similare sau comparabile beneficiază de tratament preferențial și că această distincție este discriminatorie (Hotărârea nr.27 din 20 decembrie 2011). Totodată, **o distincție este considerată discriminatorie dacă nu se bazează pe o justificare obiectivă și rezonabilă, adică dacă nu urmărește un scop legitim sau dacă nu exista un raport rezonabil de proporționalitate între mijloacele folosite și scopul urmărit.** Statul dispune de o anumită marjă de apreciere pentru a justifica un tratament diferit în situații analogice. Domeniul de aplicare al marjei de apreciere variază în funcție de circumstanțe și de context, dar Curții Constituționale îi revine misiunea de a aprecia în cele din urma respectarea exigențelor Constituției. Curtea a mai statuat că prezenta cauză se situează în contextul forțelor armate și celor asimilate acestora, care este un domeniu ce se afla în strînsa legătură cu securitatea statului și, prin urmare, esențial pentru interesele vitale ale statului.

În concluzie, menționăm că prevederile art. 27 alin. (1) lit. c) și i) din Legea nr. 170/2007 privind statutul ofițerului de informații și securitate în redacția actuală permite angajatorului să aplice norma discriminatoriu, inechitabil, după bunul său plac fără o argumentare pertinentă și obiectivă privitor la necesitatea înlăturării acestora de la funcția ocupată, trecerea la dispoziție și mai mult încetarea achitării contribuțiilor salariale în cazul pornirii urmăririi penale.

Aceste acțiuni deliberate restrîng neargumentat exercițiul dreptului la egalitate, la munca, la viață la un trai decent menționate în art. 16, 24, 43, 47 alin. (2) din Constituția Republicii Moldova. Eliberarea și "trecerea la dispoziție" la decizia conducerii Serviciului doar ca urmare aplicării doar a prevederilor 27 alin. (1) lit. c) și i) din Legea nr. 170/2007 nu întrunesc condiția caracterului proporțional și principiului nediscriminării, egalității și neadmiterii abuzului de drept față de ofițerii SIS, măsura fiind una excesivă în raport cu obiectivul ce trebuie atins.

În jurisprudența Curții Europene s-a menționat că, prin îmbrățișarea carierei militare, membrii forțelor armate se supun de buna voie unui sistem de disciplină militară și unor limitări ale drepturilor și libertăților pe care acest sistem le implică (*Kalac v. Turcia din 1 iulie 1997 și Larissis și alții v. Grecia din 24 februarie 1998*).

Totodată aceste restricții sunt acceptabile numai în cazul în care există o amenințare reală pentru eficiența operațională a forțelor armate, **iar afirmațiile cu privire la existența acestui risc trebuie să fie "susținute de exemple"** (*Smith și Grady v. Regatul Unit și Lustig-Prean și Beckett v. Regatul Unit din 27 septembrie 1999*).

III) DREPTUL LA MUNCĂ

Prevederile art. 27 alin. (1) lit. c) și i) din Legea nr. 170/2007 privind statutul ofițerului de informații și securitate stabilește că ofițerul de informații și securitate este eliberat din funcție, "trecut la dispoziție" și menținut în serviciu în cazul

[..]

c) pornirii urmăririi penale în privința sa – pînă la soluționarea definitivă a cauzei penale;

[...]

i) în alte cazuri de eliberare din funcție, la decizia directorului Serviciului – pe cel mult 4 luni, perioadă în care urmează numirea în o altă funcție, detașarea sau eliberarea din serviciu, în modul stabilit.

Totodată, în cazul ofițerului SIS "trecut la dispoziție" în temeiul art. 27 alin. (1) lit. c) din lege se aplică prevederile pct. 12 subpct. 2) din Regulamentul cu privire la unele reglementări ce țin de asigurarea financiară a ofițerilor de informații și securitate, aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr. 253 din 20.04.2012, prin care acestuia i se încetează achitarea contribuțiilor salariale.

Din cele expuse se observă că art. 27 alin. (1) lit. c) și i) din Legea nr. 170/2007 privind statutul ofițerului de informații aduce atingere sau o restricție privind exercițiul dreptului la muncă protejat de art. 43 din Constituția Republicii Moldova.

Deși acest drept nu este unul absolut, încălcarea art. 43 din Constituția Republicii Moldova urmează să garanteze respectarea principiului proporționalității prevăzut la art. 54 alin. (2) din legea supremă.

Art. 54 alin. (1) din Constituția Republicii Moldova indică că, în Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului. Același deziderat este susținut de Convenția Europeană pentru Drepturile Omului.

Art. 54 alin. (2) din Constituția Republicii Moldova menționează că exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrîngeri decît celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sunt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției.

Nu se admite restrîngerea drepturilor proclamate în articolele 20-24 (*printre care sunt și dreptul la viață, integritate fizică și psihică, prezumția nevinovăției*).

Restrîngerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății.

Considerăm că prevederile art. 27 alin. (1) lit. c) și i) din Legea nr. 170 din 19.07.2007 privind statutul ofițerului de informații și securitate nu întrunesc testul de proporționalitate, conform căruia "orice măsură luată" trebuie să fie:

- *adecvată, adică capabilă în mod obiectiv să conducă la îndeplinirea scopului;*
- *necesară, indispensabilă pentru îndeplinirea scopului;*
- *proporțională, să asigure un echilibru just între interesele concrete, pentru a fi corespunzătoare scopului urmărit.*

Pct. 88 din Hotărîrea Curții Constituționale nr. 6 din 03.03.2016 și cauza CEDO Milojević și alții versus Serbia din 30 ianuarie 2016 indică că legea **nu trebuie să lase la libera opțiune a angajatorului sau a autorității publice decizia de a suspenda sau nu unilateral raporturile de serviciu fără a fi stabilite condiții, modalități și criterii clare și precise.**

Aplicarea art. 27 alin. (1) lit. c) din Legea nr. 170 din 19.07.2007 privind statutul ofițerului de informații și securitate în coraport cu pct. 12 subpct. 2) din Regulamentul cu privire la unele reglementări ce țin de asigurarea financiară a ofițerilor de informații și securitate, în partea ce ține de eliberarea din funcție, "trecerea la dispoziție", menținerea în serviciu și neachitarea contribuțiilor salariale, din inițiativa angajatorului, atunci când exista temeiuri pentru a aprecia că activitatea ilicită a salariatului ar periclita

interesele angajatorului, trebuie sa se supună unor condiții care să asigure ca aceasta măsură nu are un caracter arbitrar, or, măsură prin care legea asigura angajatorului, posibilitatea de a dispune din propria dorință aplicarea acestor măsuri dure are consecințe ample asupra drepturilor ofițerului și trebuie să fie însoțită de garanția unei decizii obiective, echitabile și temeinic fundamentate.

Ca și în cazul art. 27 alin. (1) lit. c), eliberarea din funcție și "trecerea la dispoziție" în temeiul art. 27 alin. (1) lit. i) din legea menționată nu trebuie să producă un dezechilibru în defavoarea ofițerului SIS, iar decizia factorilor de decizie trebuie să fie argumentată.

În concluzie reglementarea situațiilor de eliberare din funcție și "trecere la dispoziție" nu trebuie să admită posibilitatea emiterii unor decizii arbitrare ori nejustificate și urmează să protejeze dreptul ofițerilor SIS la muncă. Mai mult, restrângerea dreptului la muncă urmează să respecte cerințele constituționale impuse de art. 54 alin. (4) referitoare la proporționalitate, și nu doar să asigure măsuri cu caracter reparator ori soluții alternative.

În redacția actuală prevederile art. 27 alin. (1) lit. c) și i) Legea nr. 170 din 19.07.2007 privind statutul ofițerului de informații și securitate presupune o interpretare vagă și lipsită de previzibilitate. Eliberarea din funcție și "trecerea la dispoziție" are loc doar la discreția directorului Serviciului, acesta nefiind obligat în vreun fel să țină cont de legătura intrinsecă a presupusei infracțiuni sau a altor acte ilicite comise cu funcția pe care o exercită ofițerul. Acest fapt nu poate garanta caracterul obiectiv, imparțial a deciziilor, a respectării drepturilor angajaților (*aplicarea diferențiată, abuzivă, arbitrară a prevederilor a fost exemplificată în pct.2) din prezenta cerere*). Or decizia luată de conducătorul entității poate fi una abuzivă, subiectivă, mai ales în contextul raporturilor contractuale de munca care, prin natura lor, presupun o subordonare a salariatului fata de angajator, caracterizată prin executarea unei munci sub autoritatea angajatorului, care este în drept să dea ordine, să controleze munca prestată, să sancționeze încălcările realizate de angajat.

În aceste condiții se reține în mod indubitabil că prevederile art. 27 alin. (1) lit. c) și i) din Legea nr. 170/2007 sunt neconforme cu art. 4 din Convenția Organizației Internaționale a Muncii, respectarea căreia este garantată de art. 4 din Constituția Republicii Moldova și art. 43 din legea supremă a țării.

Menționăm că prin Hotărârea Curții Constituționale din Republica Moldova nr.6 din 03.03.2016 privind excepția de neconstituționalitate a articolului 53 lit. c) din Legea nr.158-XVI din 4 iulie 2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public și articolului 76 lit. g) din Codul muncii a fost declarat neconstituțional art. 53 lit. c) din Legea nr. 158/2008. Motivul declarării acestuia ca fiind unul neconstituțional a reieșit din faptul că avea o interpretare vagă și permitea suspendarea din funcție a funcționarului public la atribuirea statutului de bănuț, învinuit fără a motiva decizia cum va fi periclitată activitatea acestuia în caz de menținere în funcție.

În Hotărâre, Înalta Curte a indicat următoarele:

- pct. 52. Curtea menționează că, **suspendarea provizorie din funcție se dispune atunci când săvârșirea de către salariat a unei infracțiuni intenționate l-ar face incompatibil cu exercitarea funcției, aceasta fiind o măsură de protejare a intereselor instituției în care este angajat față de pericolul continuării activității ilicite și al extinderii consecințelor periculoase ale unei fapte penale, prin prevenirea săvârșirii de noi fapte similare și pe cale de consecință, pentru păstrarea prestigiului instituției.**

- pct. 54. Deși suspendarea este obligatorie și automată potrivit prevederilor criticate, nimic din aceste norme legale nu arată că scopul măsurii de suspendare este punitiv, **ci mai degrabă de precauție și provizoriu**, în măsura în care privește apărarea interesului public prin suspendarea din funcție a unei persoane acuzate de comiterea unei infracțiuni de serviciu sau în legătură cu serviciul (*Tehanciuc v. România, § 19, decizie din 22 noiembrie 2011*).

pct. 87. Curtea apreciază că datorită naturii și specificului acestei măsuri, din moment ce legiuitorul consideră necesară prin considerarea anumitor raționamente suspendarea contractului de muncă sau a raporturilor de serviciu, prin ea însăși această măsură nu contravine dreptului la muncă. **Constituția nu interzice suspendarea raporturilor de muncă, cu condiția însă ca aceasta să fie însoțită de garanții și să respecte principiul proporționalității.**

- pct. 88. Curtea menționează că legea nu trebuie să lase la libera opțiune a angajatorului sau a autorității publice decizia de a suspenda sau nu unilateral raporturile de serviciu fără a fi stabilite

condiții, modalități și criterii clare și precise (*cauza CEDO Milojević și alții v. Serbia din 30 ianuarie 2016*)

- pct. 89. Curtea apreciază că reglementarea situațiilor de suspendare a raporturilor de serviciu nu trebuie să admită posibilitatea emiterii unor decizii arbitrare ori nejustificate pentru că protecția dreptului la muncă presupune, între altele, ca restrângerea exercițiului acestui drept să respecte cerințele constituționale impuse de art. 54 alin. (4) referitoare la proporționalitate, și nu doar asigurarea unor măsuri cu caracter reparator ori a unor soluții alternative.

- pct. 90. Curtea reține că, potrivit Codului muncii, suspendarea operează doar în situația în care cauza penală este trimisă în instanța de judecată, iar infracțiunea este incompatibilă cu munca prestată, însă Legea nr. 158 din 4 iulie 2008 dispune suspendarea chiar de la etapa recunoașterii în calitate de bănuț și în lipsa existenței unui raport de cauzalitate între activitatea desfășurată și infracțiunea săvârșită.

- pct. 93. Spre deosebire de art. 76 lit. g) din Codul muncii, la aplicarea art. 53 lit. c) din Legea nr. 158 din 4 iulie 2008 aprecierea temeiului de suspendare a raporturilor de muncă rămâne la discreția autorității publice, aceasta nefiind obligată în vreun fel să țină cont de legătura intrinsecă a presupusei infracțiuni comise cu funcția pe care o exercită funcționarul public.

- pct. 94. În acest sens, Curtea menționează **că simplul fapt că persoana a fost recunoscută în calitate de bănuț pentru săvârșirea unei infracțiuni extrinsecă raporturilor sale cu activitatea profesională pe care o desfășoară și autoritatea publică din care face parte nu poate constitui drept temei pentru suspendarea raporturilor de serviciu.**

- pct. 95. *Curtea observă că prin efectul dispozițiilor legii contestate se produce un dezechilibru în defavoarea funcționarului public, în sensul că acestuia i se pot suspenda raporturile de muncă în cazul intentării oricărei cauze penale.*

- pct. 96. Curtea observă că, în maniera în care este reglementată suspendarea raporturilor de serviciu la art. 53 lit. c) din Legea nr. 158 din 4 iulie 2008, măsura nu oferă garanții suficiente care să excludă acțiunile arbitrare sau abuzive ale autorității publice, fiind susceptibilă a fi calificată drept subiectivă, mai ales în contextul raporturilor de muncă, care presupun o subordonare a salariatului față de angajator. Or, lipsa de claritate a prevederilor legale și a unor garanții jurisdicționale suficiente împotriva arbitrarului poate fi calificată ca o încălcare a art. 43 din Constituție combinat cu art. 54.

- pct. 97. Curtea reține că dispozițiile art. 53 lit. c) din Legea cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public, care oferă dreptul autorității publice de a suspenda raporturile de serviciu până la remiterea cauzei în instanța de judecată și în lipsa unei legături intrinseci a presupusei fapte penale comise cu funcția deținută, transgresează principiul proporționalității, măsura fiind excesivă în raport cu obiectivul ce trebuie atins, și prin aceasta fiind contrar articolului 43 combinat cu articolul 54 din Constituție.

Similar Hotărîrii Curții Constituționale din Republica Moldova și Înalta Curte din România prin Decizia nr. 279 din 23.04.2015 a constatat că, în urma efectuării testului de proporționalitate vizînd măsura restrîngerii exercitării dreptului la munca, suspendarea contractului individual de munca, ca efect al formulării unei plîngerii penale de către angajator împotriva salariatului, nu întrunește condiția caracterului proporțional, măsura fiind excesivă în raport cu obiectivul ce trebuie atins, astfel că dispozițiile ... (Legii supuse controlului constituționalității) sunt și, respectiv, au fost declarate neconstituționale.

Referindu-ne la jurisprudența Curții Europene în materia de eliberare din funcție, trecere la dispoziție/suspendare a raporturilor de serviciu considerăm relevantă speța *Oleksandr Volkov c Ucrainei, hotărîrea din 09 ianuarie 2013*, în conținutul căreia au fost reținute o serie de judecăți de valoare cu incidență la normele criticate. Astfel, pct. 178 din hotărîrea indicată, Curtea a statuat că, în ceea ce ține de normele disciplinare, urmează a adopta un mod rezonabil în determinarea preciziei legii, pentru că este o necesitate obiectivă ca *actus reus* al acestor abateri să fie formulat în termeni generali. În caz contrar, textul riscă să nu acopere acest aspect de o manieră completă și să necesite să fie revizuit în mod constant în funcție de numeroase circumstanțe noi care ar putea surveni în practică. Rezultă că descrierea unei abateri într-o prevedere legală, pornind de la o listă de comportamente specifice, dar cu aplicabilitate generală și nelimitată, nu garantează o abordare corectă a aspectului previzibilității legii. Ceilalți factori care afectează calitatea normei de drept precum și caracterul adecvat al protecției legale împotriva arbitrarului trebuie să fie identificați și examinați.

Subsecvent Curtea a reamintit că existența unei practici de interpretare precisă și coerentă a prevederii în cauză a constituit un factor ce a dus la concluzia că această prevedere era previzibilă. Deși la această concluzie s-a ajuns în contextul unui sistem de common law, nu trebuie subestimat rolul interpretativ pe care îl au organele jurisdicționale în garantarea previzibilității prevederilor normative în cazul sistemului de drept civil. Anume acestor organe le revine sarcina de a interpreta sensul exact al prevederilor generale ale unei legi de o manieră coerentă și de a elimina orice dubiu legat de interpretare (*cauza Gorzelik și alții v. Polonia, pct. 65*).

În concluzie, raportînd raționamentele Curții de la Strasburg la condițiile speței deducem că autoritatea care aplică normele supuse controlului de constituționalitate se confruntă cu dificultăți în materia interpretării uniforme a prevederilor art. 27 alin. (1) lit. c) din Legea nr. 170/2007 privind statutul ofițerului de informații și securitate.

Or, în redacția actuală norma menționată permite angajatorului fără o argumentare pertinentă și obiectivă să o aplice arbitrar, neuniform, discriminatoriu și ca urmare să încalce flagrant prevederile art. 43 din Constituția Republicii Moldova (dreptul la muncă).

În plus, prevederile supuse criticii de neconstituționalitate nu oferă nici o regulă pentru asigurarea aplicării lor în conformitate cu principiul proporționalității pentru pretinse fapte bazate pe bănuieli, dubii că anumite acțiuni realizate de ofițer ar fi ilegale.

Actualmente nu există nici un mecanism ce ar asigura ofițerilor echitate la aplicarea prevederilor vizate. Mai mult de atât, ei nu sunt protejați în fața acțiunilor arbitrare ale angajatorului.

În cele din urmă cea mai importantă contrabalansă pentru inevitabila putere de apreciere a oricărui angajator în acest domeniu ar fi existența unui control independent și imparțial (cerința organului procuraturii sau decizia judecătorului de instrucție). Deoarece dreptul intern nu oferă un cadru adecvat, un asemenea control, după cum a fost menționat deja, nu a fost posibil în cazul reclamantei. Mai mult ca atât că acesteia i-a fost încălcat dreptul la muncă pentru atribuțiile funcționale realizate legal și imparțial, iar ca urmare a fost supusă acțiunilor de persecuție manifestate și prin pornirea dosarelor penale.

IV) DREPTUL LA VIAȚĂ, LA INTEGRITATE FIZICĂ ȘI PSIHICĂ; DREPTUL LA UN TRAI DECENT; ASIGURARE LA PIERDEREA MIJLOACELOR DE SUBZISTENȚĂ; OCROTIREA MAMEI ȘI COPIILOR MINORI

Convenția Europeană a Drepturilor Omului (art. 2), Declarația Universală a Drepturilor Omului (art. 3, 5) Constituția Republicii Moldova (art. 24) consacră fiecărui om dreptul la viață. De asemenea, menționează că fiecărui cetățean i se garantează dreptul la integritate fizică și psihică, și că nimeni nu va fi supus la pedepse crude, inumane ori degradante.

Art. 25 din Declarația Universală a Drepturilor Omului relevă că, orice om are dreptul la un nivel de trai care să-i asigure sănătatea și bunăstarea lui și familiei sale, cuprinzînd hrana, îmbrăcăminte, locuința, îngrijirea medicală, precum și serviciile sociale necesare; el are dreptul la asigurare în caz de șomaj, boală, invaliditate, văduvie, bătrînețe sau în celelalte cazuri de pierdere a mijloacelor de subzistență, în urma unor împrejurări independente de voința sa. **Mama și copilul au dreptul la ajutor și ocrotire deosebite.** Toți copiii, fie că sunt născuți în cadrul căsătorii sau în afara acesteia, se bucură aceeași protecție socială.

Aceleași garanții sunt prevăzute de art. 47, 49 alin. (2) și art. 50 alin. (1) din Constituția Republicii Moldova. Potrivit acestora, statul este obligat să ia măsuri pentru ca orice om să aibă un nivel de trai decent, care să-i asigure sănătatea și bunăstarea, lui și familiei lui, cuprinzînd hrana, îmbrăcăminte, locuința, îngrijirea medicală, precum și serviciile sociale necesare. Cetățenii au dreptul la asigurare în caz de: șomaj, boală, invaliditate, văduvie, bătrînețe sau în celelalte cazuri de pierdere a mijloacelor de subzistență, în urma unor împrejurări independente de voința lor.

Statul ocrotește maternitatea, copiii și tinerii, stimulînd dezvoltarea instituțiilor necesare. Mama și copilul au dreptul la ajutor și ocrotire specială.

Art. 5 lit. e) din Legea nr. 170/2007 privind statutul ofițerului de informații și securitate menționează că statutul ofițerului de informații și securitate se bazează pe următoarele principii: **protecția de stat a ofițerului de informații și securitate și a membrilor lui de familie.**

Art. 27 alin. (2) din legea menționată indică că pe perioada aflării la dispoziție se menține calitatea de ofițer de informații. Acest fapt a fost confirmat și de Serviciul de Informații și Securitate prin scrisoarea nr. S-208/22 din 30.03.2022. Potrivit autorității ofițerul trecut la dispoziție în temeiul art. 27 alin. (1) lit. c) din Legea nr. 170/2007 privind statutul ofițerului de informații și securitate își păstrează obligațiile, drepturile și garanțiile conferite acestui statut.

Prevederile Declarației Universale a Drepturilor Omului, Constituției Republicii Moldova și Legii 170/2007 enunțate supra intră în contradicție totală cu pct. 12 subpct.2) din Hotărârea Guvernului nr. 253 din 20.04.2012 cu privire la aprobarea Regulamentului cu privire la unele reglementări ce țin de asigurarea financiară a ofițerilor de informații și securitate, care prevede, că „În cazul trecerii ofițerilor de informații și securitate la dispoziție, în conformitate cu prevederile art.27 alin.(1) din Legea nr. 170 din 19 iulie 2007 privind statutul ofițerului de informații și securitate:2) în temeiul lit. c), achitarea salariului se întrerupe până la soluționarea definitivă a cauzei/cauzelor penale. În cazul pronunțării sentinței de achitare sau încetării procesului penal pe motive de reabilitare, ofițerii de informații și securitate au dreptul la compensarea salariului neplătit, în conformitate cu prevederile Legii nr. 1545 din 25 februarie 1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești”.

Această disonanță este mult mai evidentă în situația în care art. 40 alin. (2) lit. a) din Legea nr. 170/2007 privind statutul ofițerului de informații și securitate și contractul de îndeplinire a serviciului indică clar că **funcția de ofițer de informații este incompatibilă cu - îndeplinirea altei funcții decât cea în care este numit sau detașat, desfășurarea altei activități remunerate, cu excepția activităților științifice, didactice și de creație care nu împiedică îndeplinirea obligațiilor de serviciu.**

Prin urmare odată cu aplicarea art. 27 alin. (1) lit. c) din Legea nr. 170/2007 privind statutul ofițerului de informații și securitate și pct. 12 subpct.2) din Hotărârea Guvernului nr. 253 din 20.04.2012 cu privire la aprobarea Regulamentului cu privire la unele reglementări ce țin de asigurarea financiară a ofițerilor de informații și securitate, pe de o parte ofițerului își pierde sursa de existență, de altă parte acesta nu are dreptul de a se angaja la un alt loc de muncă pentru a se întreține pe sine și familia sa. Adicional, în perioada de referință, ofițerul nu este asigurat în nici un fel de către angajator/stat în cazul ”șomajului forțat” sau în caz de pierdere a mijloacelor de subzistență, în urma unor împrejurări independente de voința lor.

Drept dovadă este de menționat că la 26.04.2022, prin scrisorile S-294/22, S-295/22, Savin Veronica a adresat către angajator o solicitare pentru a-i fi stabilită o alocație lunară, ajutor material pentru întreținerea copilului minor până la expunerea de către organul procuraturii pe cauza penală nr. 2020010972 și restabilirea în drepturile depline. Ca argument aceasta a menționat că este părinte solitar, iar unica sursă de existență a fost salariul acordat de Serviciul de Informații Securitate.

Pe aceeași dată, prin scrisoarea S-296/22, Savin Veronica a rugat permisiunea conducerii instituției să i se permită, ca excepție, să se angajeze în câmpul muncii pentru a avea posibilitatea întreținerii sale și a copilului minor. Totodată a comunicat că se obligă să respecte cerințele ce decurg din calitatea de deținător al autorizației de acces la secret de stat.

La 12.05.2022, prin scrisorile 20-S-294/22, 20-S-295/22, 20-S-296/22, factorii de decizie ai Serviciului de Informații și Securitate au comunicat că restabilirea în drepturile salariale nu este posibilă. De asemenea au precizat că cadrul legal în vigoare nu conține prevederi care ar permite achitarea unei alocații, ajutor material pentru întreținerea copilului minor.

În partea ce ține de permisiunea de angajare în câmpul muncii, ca excepție, angajatorul a indicat că reieșind din regimul juridic al incompatibilităților și caracterul imperativ al dispozițiilor Legii nr. 170/2007 privind statutul ofițerului de informații și securitate, SIS nu poate exceda de la aceste prevederi, iar acordarea unei astfel de permisiuni ar fi lovită de nulitate și ar avea efect juridic.

La 17.05.2022 Savin Veronica a dresat o solicitare similară Ministerului Muncii și Protecției Sociale, care a fost direcționată pentru examinare Direcției generale pentru protecția copilului.

La 13.07.2022 și 27.07.2022 Direcția pentru protecția copilului și Direcția asistentă socială au comunicat că sprijinul social suport familial, monetar pentru familiile în situații de risc se aprobă de Consiliul Municipal Chișinău. Totodată au indicat că pentru anul 2022 nu au fost prevăzute surse financiare pentru finanțarea Serviciului social de suport monetar, familial.

Circumstanțe enunțate afectează grav dreptul la viață, la un trai decent, care să-i permită cetățeanului să asigure sănătatea și bunăstarea, lui și familiei lui, cuprinzând hrana, îmbrăcămintea, locuința, îngrijirea medicală, precum și serviciile sociale necesare.

Mai mult ca atât cele prezentate au consecințe grave pentru părinții solitari care au la întreținere copii minori. Astfel, aplicarea art. 27 alin. (1) lit. c) din Legea nr. 170/2007 privind statutul ofițerului de informații și securitate, pct. 12 subpct.2) din Hotărârea Guvernului nr. 253 din 20.04.2012 cu privire la aprobarea Regulamentului cu privire la unele reglementări ce țin de asigurarea financiară a ofițerilor de informații și securitate în coroborare cu prevederile art. 40 alin. (2) lit. a) din legea nominalizată afectează grav nu doar dreptul la un trai decent, dar însăși la viață, care în sine generează tratamente inumane și degradante față de ofițer și copii săi.

În context devin pronunțate coliziile și neclaritățile în cazul aplicării pct. 12 subpct.2) din Hotărârea Guvernului nr. 253 din 20.04.2012 cu privire la aprobarea Regulamentului cu privire la unele reglementări ce țin de asigurarea financiară a ofițerilor de informații și securitate.

Potrivit normei ofițerilor de informații și securitate "trecuți la dispoziție" în temeiul art. 27 alin. (1) lit. c) din Legii nr. 170 din 19.07.2007 privind statutul ofițerului de informații li se întrerupe achitarea salariului pînă la soluționarea definitivă a cauzei/cauzelor penale. **În cazul pronunțării sentinței de achitare sau încetării procesului penal pe motive de reabilitare, ofițerii de informații și securitate au dreptul la compensarea salariului neplătit, în conformitate cu prevederile Legii nr. 1545 din 25.02.1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești.**

Art. 1 din Legea nr. 1545/1998 denotă că prezenta lege constituie **actul legislativ de bază care reglementează cazurile, modul și condițiile de răspundere patrimonială a statului pentru prejudiciul cauzat prin acțiunile ilicite comise în procesele penale și contravenționale de organele de urmărire penală, de procuratură și de instanțele judecătorești.**

Art. 3 lit. c) din Legea nr. 1545 din 25.02.1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală menționează că este reparabil prejudiciul material și moral cauzat persoanei fizice sau juridice în urma efectuării ilegale, în cazul urmăririi penale ori judecării cauzei penale, a percheziției, ridicării, punerii ilegale sub sechestru a averii, **eliberării sau suspendării ilegale din lucru (funcție)**, precum și în urma altor acțiuni de procedură care limitează drepturile persoanelor fizice sau juridice.

Din cele menționate rezultă că ofițerul de informații și securitate urma să fie suspendat din funcție și încetată achitarea contribuțiilor salariale în coroborare cu prevederile art. 200 alin. (2)-(3) Cod procedură penală, care indică că persoanei suspendate provizoriu din funcție **i se întrerupe remunerarea muncii**, însă perioada de timp pentru care persoana a fost suspendată provizoriu din funcție în calitate de măsură procesuală de constrângere. Suspendarea provizorie din funcție o decide administrația instituției în care activează învinuitul ori inculpatul, în condițiile legii, **la demersul procurorului care conduce, sau, după caz, efectuează nemijlocit urmărirea penală**. Hotărîrea administrației instituției de suspendare din funcție poate fi atacată la judecătorul de instrucție.

Or în cazul în care ofițerul SIS este restabilit în funcție ca urmare a scoaterii de sub urmărire penală sau încetării urmăririi penale pe temei de reabilitare acesta nu-și poate recupera salariul neplătit în temeiul Legii nr. 1545/1998 dacă acest fapt nu a fost solicitat de organul de urmărire penală, organul procuraturii sau instanța de judecată. În lipsa demersului din partea entităților nu există acțiuni ilicite ale organului de urmărire penală, organului procuraturii sau instanței de judecată.

Prin urmare încetarea achitării contribuțiilor salariale în temeiul pct. 12 subpct.2) din Hotărârea Guvernului nr. 253 din 20.04.2012 la decizia unilaterală a conducerii Serviciului de Informații și securitate fără sezierea organului de urmărire penală, organului procuraturii, instanței de judecată devine ilegală.

În cauzele "Vilho Eskelinen și alții împotriva Finlandei" (pct. 50-62); "Baka împotriva Ungariei" (pct. 103), "Regner împotriva Republicii Cehe" (pct. 107), Curtea Europeană a Drepturilor Omului a menționat că, *nimic nu justifică în principiu eliminarea din garanțiile art. 6 a conflictelor de muncă obișnuite – precum cele privind salariul, o indemnizație sau alte drepturi de acest fel – din cauza caracterului special al relației dintre funcționarul în cauză și statul respectiv. Principiul actual este că va exista prezumția conform căreia art. 6 este aplicabil, iar statul pârât are sarcina să demonstreze, în primul*

rând, că, potrivit dreptului intern, un reclamant care este funcționar public nu are dreptul de acces la instanță și, în al doilea rând, că excluderea drepturilor garantate la art. 6 este întemeiată.

De asemenea, nimic nu justifică sustragerea conflictelor obișnuite de la locul de muncă de la garanțiile art. 6 § 1 – de exemplu cele legate de plata salariului, a unei indemnizații sau alte drepturi de acest tip – pe motivul existenței unui caracter special al relației dintre funcționarul în cauză și statul respectiv.

În cauza *D.M.T. și D.K.I. v. Bulgaria*, 29476/06, 24 iulie 2012, Curtea a examinat suspendarea reclamantului din exercițiul funcției pe durata procesului penal intentat împotriva sa a urmărit prevenirea oricărei încercări de interferență în cadrul justiției. La momentul respectiv, reclamantul era liderul Departamentului Infracțiuni Economice al Ministerului de Interne din Sofia și a fost acuzat de solicitare de mită în legătură cu funcția sa ... În acel context, Curtea a considerat că suspendarea din funcție a reclamantului a urmat scopul legitim de prevenire a dezordinilor și comiterii infracțiunilor.

Cel mai restrictiv aspect al situației de care se plângea reclamantul în cauza respectivă este faptul că el nu a reușit să-și găsească un alt loc de muncă, nici chiar în sectorul privat, pe durata suspendării sale temporare din funcție. Curtea reiterează că această restricție a fost rezultatul statutului său de funcționar public, de care el a continuat să se bucure, chiar dacă fusese suspendat temporar ..., în timp ce o astfel de restricție ar putea fi justificată, în mod normal, prin preocuparea de a preveni conflicte de interes în funcția publică. Curtea consideră că aplicarea acestei interdicții generale în cazul particular al reclamantului și anume – a unui funcționar public suspendat din funcție timp de peste șase ani, l-a împovărat excesiv (pag. 38).

În ceea ce privește drepturile omului și procedura penală, ceea ce i-ar fi permis să-și caute de lucru altundeva, Curtea nu este convinsă că o asemenea posibilitate ar fi alterat desfășurarea procedurii penale împotriva reclamantului. Efectul prelungit al suspendării în detrimentul reclamantului a condus la o sarcină excesivă, care i-a afectat viața privată. Curtea este de opinie că această restricție nu poate fi considerată ca fiind necesară și proporțională cu scopul legitim urmărit prin deschiderea procedurii penale sau ca o consecință normală și inevitabilă a acesteia.

Curtea consideră, respectiv, că măsurile restrictive imputate nu au găsit un echilibru echitabil între interesele reclamantului și cele ale societății, în general, și că au existat imixtiuni în viața privată a reclamantului, fără suficientă justificare, în sensul celui de-al doilea paragraf al Articolului 8 din Convenție.

V) DEROGAREA ÎN CAZ DE STARE DE URGENȚĂ

Convenția Europeană pentru Drepturile Omului indică la art. 15 că, în caz de război sau de alt pericol public ce amenință viața națiunii, orice Înalță Parte Contractantă poate lua măsuri care derogă de la obligațiile prevăzute de prezenta Convenție, în măsura strictă în care situația o impune și cu condiția ca aceste măsuri să nu fie în contradicție cu alte obligații care decurg din dreptul internațional.

Art. 4 alin. (4) din Legea nr. 170/2007 privind statutul ofițerului de informații și securitate menționează că, în raport cu atribuțiile funcționale și cu misiunile încredințate, ofițerul de informații desfășoară și activități cu caracter militar – pregătirea de mobilizare și mobilizarea, asigurarea operațiilor de apărare a țării la declararea stării de asediu sau de război și altele.

Reieșind din cele adnotate, considerăm că art. 27 alin. (1) lit. c) și i) din aceeași lege intră în disonanță totală cu prevederile art. 15 din Convenția Europeană, art. 43, 56, 57 din Constituția Republicii Moldova și art. 4 alin. (4), 13 din Legea nr. 170/2007.

Prin urmare luînd în considerație că ofițerii SIS în perioada de urgență instituită în legătură cu insecuritate regională, de asediu și război desfășoară și activități cu caracter militar și anume pregătirea de mobilizare și mobilizarea, asigurarea operațiilor de apărare a țării, înlăturarea lor de la exercitarea acestor obligații în legătură cu pornirea cauzei penale contrazice obligației constituționale de apărare a țării și a jurământului depus la încadrarea în serviciu.

Astfel, art. 27 alin. (1) lit. c) și i) din Legea nr. 170/2007 privind statutul ofițerului de informații și securitate nu dă o rezolvare a situației menționate supra. Mai mult ca atât, ofițerii trecuți la dispoziție nu sunt antrenați în acțiuni de pregătire pentru mobilizare, cu atât mai mult cele de apărare a țării în caz de necesitate.

Comisia de la Veneția în dispozițiile sale privind starea de urgență denotă că acestea vor trebui interpretate în mod sistemic, cu respectarea celorlalte dispoziții constituționale, în special a celor care consacră și garantează drepturile și libertățile fundamentale (*Opinia nr. 838/2016 cu privire la proiectul legii constituționale a Franței „Privind protecția Națiunii”*, CDLAD(2016)006, § 54). **Atunci când o măsură restricționează drepturile omului, restricțiile trebuie să fie definite cât se poate de precis și să fie necesare și proporționale cu obiectivul urmărit. Restricțiile drepturilor și libertăților omului și derogările referitoare la drepturile omului trebuie totuși reglementate de lege.** Legea trebuie să indice în ce cazuri limitările drepturilor omului pot fi justificate, pentru a crea garanții împotriva abuzului din partea puterii de a stabili restricții sau măsuri derogatorii pentru alte scopuri sau într-o măsură mai mare decât este permis de legislația internă și de Curtea Europeană a Drepturilor Omului. Aceasta constituie o garanție vitală a menținerii democrației și a preeminenței dreptului (*Opinia nr. 359/2005 cu privire la protecția drepturilor omului în situațiile de urgență*, CDL-AD(2006)015, §§ 7, 35).

Astfel caracterul limitativ și incert a normelor invocate la art. 27 alin. (1) lit. c) și i) din Legea nr. 170/2007 privind statutul ofițerului de informații și securitate, indică că ofițerii SIS trecuți la dispoziție în temeiul prevederilor enunțate supra pe de o parte sunt limitați în raport cu ceilalți ofițeri să-și exercite atribuțiile prevăzute de art. 56, 57 din Constituția RM și art. 13 din Legea 170/2007, pe de altă parte sunt impuși să încalce obligațiile de apărare a țării în cazul declarării situației de urgență în caz de asediu și război, insecuritate regională.

VI) CERINȚELE AUTORULUI SESIZĂRII

Pornind de la cele expuse considerăm că prevederile nominalizate ale art.27 alin.(1) lit. c) și i) al Legii nr. 170 din 19.07.2007 privind statutul ofițerului de informații și securitate (*Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 02.11.2007, nr.171–174, art.667*) și pct.12) subpct.2 din Hotărârea Guvernului nr. 253 din 20.04.2012 cu privire la aprobarea Regulamentului cu privire la unele reglementări ce țin de asigurarea financiară a ofițerilor de informații și securitate (*Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 04.05.2012, nr.85–87, art.295*) **nu corespund prevederilor articolelor 16, 21, 23, 24, 25, 43, 47, 49, 50, 54, 56, 57 din Constituția Republicii Moldova**, respectiv în conformitate cu alineatul (1) litera a) articolul 135 din Constituția Republicii Moldova, litera a) alineatul (1) articolul 4 al Legii cu privire la Curtea Constituțională și litera a), alineatul (1) articolul 4 din Codul jurisdicției constituționale,

SOLICITĂM:

1. Primirea spre examinare a prezentei sesizări și includerea ei pe ordinea de zi a Curții Constituționale.
2. Exercițarea controlului constituționalității prevederilor art.27 alin.(1) lit. c) și i) al Legii nr. 170 din 19.07.2007 privind statutul ofițerului de informații și securitate (*Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 02.11.2007, nr.171–174, art.667*) și pct.12) subpct.2 din Hotărârea Guvernului nr. 253 din 20.04.2012 cu privire la aprobarea Regulamentului cu privire la unele reglementări ce țin de asigurarea financiară a ofițerilor de informații și securitate (*Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 04.05.2012, nr.85–87, art.295*) sub aspectul corespunderii normelor și expresiilor citate cu prevederile articolelor 16, 21, 23, 24, 25, 43, 47, 49, 50, 54, 56, 57 din Constituția Republicii Moldova.

VI. DOCUMENTELE ANEXATE:

Anexă: Materialele cauzei civile, pe _____ file.

VII. DECLARAȚIA ȘI SEMNĂTURA

Declar pe onoare ca informațiile care figurează în prezentul formular de sesizare sunt exacte și corespund convingerii personale și libertății de exprimare.

Cu profund respect,-

În interesele reclamantei **Savin Veronica,**

Avocat

Bordian Stanislav

ÎNCHEIERE

12 septembrie 2022

mun. Chișinău

Judecătoria Chișinău (sediul Rîșcani)
Instanța de judecată în componența
Președintele ședinței, judecător
Grefier

Vitalii Ciumac
Sandra Tocilă

Examinînd în ședință de judecată publică cererea de ridicare a excepției de neconstituționalitate înaintată de avocatul Stanislav Bordian în interesele reclamantului Veronica Savin în cadrul examinării acțiunii în contencios administrativ intentate la cererea de chemare în judecată depusă de Veronica Savin împotriva Serviciului de Informații și Securitate cu participarea terțului Consiliul pentru Prevenirea și Eliminarea Discriminării și Asigurarea Egalității privind contestarea actelor administrative,

a c o n s t a t a t :

Pe rolul Judecătoriei Chișinău (sediul Rîșcani) se află în examinare cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată în contenciosul administrativ depusă de Veronica Savin împotriva Serviciului de Informații și Securitate cu participarea terțului Consiliul pentru Prevenirea și Eliminarea Discriminării și Asigurarea Egalității privind contestarea actelor administrative.

În cadrul ședinței de judecată avocatul reclamantului, avocat în bază de mandat Stanislav Bordian a înaintat o cerere privind ridicarea excepției de neconstituționalitate a prevederilor art.27 alin.1 lit.c) și i) al Legii nr.170 din 19.07.2007 privind statutul ofițerului de informații și securitate și pct.12) subpct.2 din Hotărîrea Guvernului nr.253 din 20.04.2012 cu privire la aprobarea Regulamentului cu privire la unele reglementări ce țin de asigurarea financiară a ofițerilor de informații și Securitate su aspectul corespunderii normelor și expresiilor citate cu prevederile articolelor 16, 21, 23, 24, 25, 43, 47, 49, 50, 54, 56, 57 din Constituția Republicii Moldova. Solicită avocatul părții reclamante admiterea cererii și transmiterea sesizării formulate Curții Constituționale pentru examinare.

În ședința de judecată atît reclamantul Veronica Savin cît și avocatul acesteia, avocat în bază de mandat Stanislav Bordeian, au susținut cererea depusă și au solicitat admiterea acesteia.

În ședința de judecată reprezentantul pîrîtului Serviciul de Informații și Securitate, reprezentat în bază de procură Viorica Cogan, nu a obiectat, menționînd că acesta este un drept al părții reclamante.

În cadrul ședinței de judecată terțul Consiliul pentru Prevenirea și Eliminarea Discriminării și Asigurarea Egalității, fiind citat în mod legal despre data și ora ședinței de

judecată, nu s-a prezentat, instanța de judecată constatînd ca posibilă examinarea cererii de ridicare a excepției de neconstituționalitate în lipsa acestuia.

Audiind părțile pe dosar, studiind materialele cauzei instanța de judecată, ajunge la concluzia că cererea înaintată de avocatul Stanislav Bordian în interesele reclamantului Veronica Savin este una întemeiată și urmează a fi admisă din următoarele considerente.

Conform art.195 din Codul Administrativ, procedura acțiunii în contenciosul administrativ se desfășoară conform prevederilor prezentului cod. Suplimentar se aplică corespunzător prevederile Codului de procedura civilă, cu excepția art.169-171.

Conform art.12/1 din Codul de Procedură Civilă, în cazul existenței incertitudinii privind constituționalitatea legilor, a hotărîrilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărîrilor și ordonanțelor Guvernului ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze, instanța de judecată, din oficiu sau la cererea unui participant la proces, sesizează Curtea Constituțională. La ridicarea excepției de neconstituționalitate și sesizarea Curții Constituționale, instanța nu este în drept să se pronunțe asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, limitîndu-se exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții: a) obiectul excepției intră în categoria actelor prevăzute la art.135 alin.(1) lit.a) din Constituție; b) excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia ori este ridicată de către instanța de judecată din oficiu; c) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei; d) nu există o hotărîre anterioară a Curții Constituționale avînd ca obiect prevederile contestate. Ridicarea excepției de neconstituționalitate se dispune printr-o încheiere care nu se supune niciunei căi de atac și care nu afectează examinarea în continuare a cauzei, însă pînă la pronunțarea Curții Constituționale asupra excepției de neconstituționalitate se amîna pleoariile. Dacă nu sînt întrunite cumulativ condițiile specificate la alin.(2), instanța refuză ridicarea excepției de neconstituționalitate printr-o încheiere care poate fi atacată odată cu fondul cauzei. Instanța de judecată poate ridica excepția de neconstituționalitate doar dacă cererea de chemare în judecată sau cererea de apel a fost acceptată în modul prevăzut de lege ori dacă cererea de recurs împotriva hotărîrii sau deciziei curții de apel a fost declarată admisibilă conform legii.

Instanța reține că, potrivit normelor de drept enunțate, sesizarea Curții Constituționale este admisibilă numai în cazul în care actul normativ este aplicat sau urmează a fi aplicat, conform opiniei instanței, în pricina concretă pe care o examinează.

Conform hotărîrii Curții Constituționale nr.15 din 06.05.1997 cu privire la interpretarea art.135 al.1 lit.g) din Constituția Republicii Moldova, excepția de neconstituționalitate exprimă o legătură organică, logica între problema de constituționalitate și fondul litigiului principal. Ea poate fi invocată ca incident din inițiativa părților sau din oficiu de către instanța de judecată. Elementele principale ale excepției de neconstituționalitate sînt: necesitatea efectuării unui control de neconstituționalitate; existența raportului triunghiular între partea aflată în proces, ale cărei drepturi sau interese au fost eventual lezate printr-o normă neconstituțională, instanța de judecată, în fața căreia se invocă neconstituționalitatea și Curtea Constituțională chemată să soluționeze excepția de neconstituționalitate; obiectul excepției de neconstituționalitate.

În acest sens instanța reține că în cererea de ridicare a excepției de neconstituționalitate s-a invocat neconstituționalitatea prevederilor art.27 alin.1 lit.c) și i) al Legii nr.170 din 19.07.2007 privind statutul ofițerului de informații și securitate și pct.12) subpct.2 din Hotărîrea Guvernului nr.253 din 20.04.2012 cu privire la aprobarea Regulamentului cu privire la unele reglementări ce țin de asigurarea financiară a ofițerilor de informații și Securitate su aspectul corespunderii normelor și expresiilor citate cu

prevederile articolelor 16, 21, 23, 24, 25, 43, 47, 49, 50, 54, 56, 57 din Constituția Republicii Moldova

Totodată instanța conchide că potrivit art.12¹ CPC, pentru invocarea excepției de neconstituționalitate, legătura logică și indispensabilă între fondul litigiului și normele de drept ale căror constituționalitate s-a solicitat să fie verificată, este susținut în speță.

Corespunzător, reieșind din faptul întrunirii condițiilor cumulative obligatorii stipulate la pct.82 din Hotărârea Curții Constituționale din 09.02.2016 pentru a fi posibilă sesizarea Curții Constituționale, instanța conchide de a admite cererea avocatului Stanislav Bordian înaintată în interesele reclamantului Veronica Savin privind ridicarea excepției de neconstituționalitate, or în cazul deferit judecării, instanța de judecată se va conduce și va aplica la soluționarea cauzei inclusiv și prevederile Legii nr.170 din 19.07.2007 privind statutul ofițerului de informații și Securitate și a Hotărârii Guvernului nr.253 din 20.04.2012 cu privire la aprobarea Regulamentului cu privire la unele reglementări ce țin de asigurarea financiară a ofițerilor de informații și securitate.

În temeiul celor expuse și în conformitate cu prevederile art.195, art.230 din Codul Administrativ, art.12¹ alin.1, 2 din Codul de Procedură Civilă, instanța de judecată,

DISPUNE :

Se admite cererea avocatului Stanislav Bordian înaintată în interesele reclamantului Veronica Savin.

Se sesizează Curtea Constituțională privind controlul constituționalității prevederilor art.27 alin.1 lit.c) și i) al Legii nr.170 din 19.07.2007 privind statutul ofițerului de informații și securitate și pct.12) subpct.2 din Hotărârea Guvernului nr.253 din 20.04.2012 cu privire la aprobarea Regulamentului cu privire la unele reglementări ce țin de asigurarea financiară a ofițerilor de informații și Securitate su aspectul corespunderii normelor și expresiilor citate cu prevederile articolelor 16, 21, 23, 24, 25, 43, 47, 49, 50, 54, 56, 57 din Constituția Republicii Moldova.

Încheierea separat nu se supune nici unei căi de atac, dar poate fi atacată o dată cu fondul cauzei.

Președinte de ședință, judecător

Vitalii Ciumac